

**Zpráva o realizaci
Národního programu reforem
České republiky 2018**

**včetně provádění doporučení Rady
z roku 2018**

Obsah

Obsah	1
1 Úvod	1
2 Aktuální makroekonomický kontext	1
3 Strukturální reformy	2
3.1 Fiskální a daňová politika.....	2
3.1.1 Boj s daňovými úniky a zefektivnění výběru daní.....	2
3.1.2 Opatření v oblasti rozpočtového rámce.....	3
3.1.3 Dlouhodobá udržitelnost důchodového systému.....	4
3.1.4 Zdravotnictví – udržitelnost a efektivnost.....	4
3.2 Bydlení.....	5
3.3 Trh práce, sociální politika a vzdělávání.....	7
3.3.1 Politika zaměstnanosti a služby zaměstnanosti.....	7
3.3.2 Účast žen na trhu práce.....	8
3.3.3 Sociální ochrana.....	10
3.3.4 Vzdělávání.....	11
3.3.5 Zajištění kvalifikovaných pracovníků a integrace cizinců.....	13
3.4 Konkurenceschopnost: investice, podnikatelské prostředí a veřejná správa.....	15
3.4.1 Investiční politika.....	15
3.4.2 Podnikatelské prostředí a snižování administrativní zátěže.....	16
3.4.3 Kvalita veřejné správy a legislativního prostředí.....	17
3.4.4 Zadávání veřejných zakázek.....	18
3.4.5 Digitální agenda a eGovernment.....	19
3.5 Sektorové politiky.....	22
3.5.1 Výzkum, vývoj a inovace.....	22
3.5.2 Doprava.....	25
3.5.3 Energetika a energetická účinnost.....	28
3.5.4 Životní prostředí, účinné využívání zdrojů a zemědělská politika.....	31

Samostatná příloha: **Podrobný přehled jednotlivých opatření**

Seznam zkratk

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
CNG	Stlačený zemní plyn
ČEB	Česká exportní banka
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
DPH	Daň z přidané hodnoty
DSM	Jednotný digitální trh v Evropě – <i>Digital Single Market</i>
ECOFIN	Rada Evropské unie pro hospodářské a finanční záležitosti
EFSI	Evropský fond pro strategické investice
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí
EIF	Evropský investiční fond
EK	Evropská komise
EPC	Energetické služby se zárukou – <i>Energy Performance Contracting</i>
ESA	Evropská kosmická agentura
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUR	Euro (měna)
HDP	Hrubý domácí produkt
HK	Hospodářská komora ČR
ICT	Informační a komunikační technologie
IKČR	Informační koncepce ČR
IROP	Integrovaný regionální operační program
IS VaVal	(Koncepce) informační(ho) systém(u) výzkumu, vývoje a inovací
JČU	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
LNG	Zkapalněný zemní plyn
LRV	Legislativní rada vlády
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí

MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU	Masarykova univerzita
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAČR	Národní architektura ČR
NAP	Národní akční plán
NEN	Národní elektronický nástroj
NIA	Národní bod pro identifikaci a autentizaci
NP VaVal	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací
NPR	Národní program reform
NPŽP	Národní program životní prostředí
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
NZÚ	Nová zelená úsporám
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP PPR	Operační program Praha – Pól růstu
OP VK	Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OU	Ostravská univerzita
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PIAAC	Mezinárodní výzkum dospělých – <i>Programme for International Assessment of Adult Competencies</i>
PN	Psychiatrické nemocnice
PO	Prioritní osa
POPFK	Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
PPK	Program péče o krajinu
PPM	Peněžitá pomoc v mateřství
PRV	Program rozvoje venkova

PVS	Portál veřejné správy
RIA	Hodnocení dopadů regulace – <i>Regulatory Impact Assessment</i>
RIS3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR
RVIS	Rada vlády pro informační společnost
RVP	Rámcové vzdělávací programy
RVVI	Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace
SCA	Zvláštní výbor pro zemědělství – <i>Special Committee on Agriculture</i>
SFF	Středoevropský fond fondů
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SP	Svaz průmyslu a dopravy ČR
SRR VS	Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR
SUIP	Státní úřad inspekce práce
SUPM	Společensky účelná pracovní místa
SZP	Společná zemědělská politika
TA ČR	Technologická agentura ČR
UK	Univerzita Karlova
ÚP ČR	Úřad práce ČR
UPAR	Univerzita Pardubice
UPOL	Univerzita Palackého v Olomouci
ÚV	Úřad vlády ČR
VaV	Výzkum a vývoj
VaVal	Výzkum, vývoj a inovace
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠE	Vysoká škola ekonomická v Praze
VZ	Veřejné zakázky

1 Úvod

Zpráva o realizaci Národního programu reforem České republiky 2018 (NPR 2018) včetně provádění doporučení Rady EU z roku 2018 hodnotí plnění opatření uvedených v NPR 2018; současně také nastiňuje, jakým způsobem ČR reaguje na doporučení Rady EU pro období 2018 – 2019:

Doporučení č. 1:

Zlepšit dlouhodobou udržitelnost veřejných financí, zejména důchodového systému. Vyřešit nedostatky v postupech zadávání veřejných zakázek, zejména podporou soutěže více založené na kritériích kvality a zavedením protikorupčních opatření.

Doporučení č. 2:

Snížit administrativní zátěž pro investice, mimo jiné zrychlením povolovacích postupů u infrastrukturních projektů. Odstranit překážky brzdící výzkum, vývoj a inovace, zejména zvýšením inovační kapacity domácích podniků. Posílit schopnost vzdělávacího systému poskytovat kvalitní inkluzivní vzdělávání, mimo jiné podporou učitelského povolání. Podporovat zaměstnávání žen, osob s nízkou kvalifikací a osob se zdravotním postižením, mimo jiné zvýšením účinnosti aktivních politik na trhu práce.

Struktura samotného dokumentu vychází z členění letošního NPR. Obdobně jako NPR 2018, byla i Zpráva zpracována Úřadem vlády ČR, Sekcí pro evropské záležitosti v těsné spolupráci s gestory jednotlivých opatření. Projednána byla se zástupci hospodářských a sociálních partnerů a dalšími zainteresovanými subjekty, jejichž podněty byly využity k finalizaci textu.

2 Aktuální makroekonomický kontext

Domácí ekonomika v 1. pololetí 2018 **meziročně dynamicky rostla**, což vedlo k udržení kladné produkční mezery. Ekonomický výkon měřený reálným hrubým domácím produktem (HDP) se v 1. pololetí 2018 meziročně zvýšil o 3,0 %. K meziročnímu růstu reálné hrubé přidané hodnoty o 3,0 % přispěla většina odvětví, nejvíce pak zpracovatelský průmysl, obchod, ubytování, doprava a pohostinství a informační a komunikační činnosti.

Meziroční zvýšení HDP v 1. pololetí 2018 odráželo výhradně rostoucí domácí poptávku. Hlavním tahounem růstu byly výdaje na konečnou spotřebu domácností a tvorba hrubého fixního kapitálu. Spotřeba domácností byla podpořena rostoucím disponibilním důchodem při rekordně vysoké důvěře spotřebitelů. Oživení investiční aktivity se opíralo zejména o růst soukromých investic ovlivněný nedostatkem pracovních sil, nízkými úrokovými sazbami a mírně nadprůměrným využitím výrobních kapacit v průmyslu. Růstovou dynamiku HDP tlumil pokles zásob. Tempo exportu zboží a služeb citelně zpomalilo. Na straně dovozu kompenzovalo efekt pomalejšího vývozu především posílení dovozně náročné investiční poptávky. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami tak růstovou dynamiku HDP výrazně snižovala.

S pokračujícím ekonomickým růstem se nadále zvyšovala i **poptávka po práci**. Výhradně rostl počet zaměstnanců, počet podnikatelů se meziročně nezměnil. Míra ekonomické aktivity v kategorii 15–64 let dosáhla 76,2 %. Míra nezaměstnanosti dále klesla na extrémně nízkou hodnotu 2,3 % v průměru za 1. pololetí a je dlouhodobě nejnižší v EU. Počet volných pracovních míst, charakterizující neuspokojenou poptávku po práci, poprvé v novodobé historii samostatné ČR překročil na konci 1. pololetí 300 tisíc. Napětí na trhu práce, dvouciferné růsty platů ve veřejné sféře a téměř 11 % nárůst minimální a zaručené mzdy zvýšili průměrnou mzdu v 1. pololetí meziročně o 8,6 %.

Růst spotřebitelských cen v prvních třech čtvrtletích 2018 táhla kladná produkční mezera, korunová cena ropy, domácí poptávka a velmi rychlé zvyšování jednotkových nákladů práce. Inflaci naopak tlumila posilující koruna. Z hlediska oddílů spotřebního koše bylo největším přispěvatelem k meziroční inflaci bydlení následované oddílem potravin a nealkoholické nápoje. Meziroční inflace dosáhla v průměru za 3. čtvrtletí hodnoty 2,2 %. Celková i měnově politická inflace se pohybovala v tolerančním pásmu okolo inflačního cíle ČNB. Ceny průmyslových výrobců ve stejném období

v meziročním srovnání rostly jen mírně, v závěru období však akcelerovaly vlivem zvýšení ceny ropy. Ceny stavebních prací zrychlily svůj meziroční růst, což souviselo s oživením stavební produkce. Ceny tržních služeb se zvyšovaly jen mírně. Ceny zemědělských výrobců v průměru téměř stagnovaly, ke konci období však rovněž akcelerovaly.

Běžný účet platební bilance v úhrnu za poslední čtyři čtvrtletí byl i nadále přebytkový. Poměr salda běžného účtu k HDP ve výši 0,6 % byl meziročně nižší o 0,5 p. b. Největší vliv na zhoršení běžného účtu mělo snížení přebytku bilance zboží o 0,4 % HDP v důsledku vyšší tuzemské poptávky po dovozech pro spotřebu a investice a prohloubení deficitu bilance prvotních důchodů o 0,3 % HDP dané růstem ziskovosti firem v zahraničním vlastnictví. Bilance služeb a druhotných důchodů se shodně o 0,1 % HDP zlepšily.

Vývoj ve finančním sektoru souvisel se zpříšňováním měnových podmínek. ČNB s ohledem na svou pravidelně aktualizovanou makroekonomickou prognózu, včetně předpokládaného růstu inflace, zvýšila dvoutýdenní repo sazbu v únoru a červnu o 0,25 p. b. na 1,00 %, dále pak v srpnu, září, říjnu a listopadu postupně až na 1,75 %. Mezibankovní tříměsíční úroková sazba PRIBOR reagovala zvyšováním na průměrných 0,95 % v červnu, resp. na 1,54 % v září. Nejviditelnější odezva z klientských úrokových sazeb byla u úvěrů nefinančním podnikům. Úrokové sazby českých dluhopisů vzrostly meziročně v září podle splatnosti o 1,17 p. b. až 1,63 p. b. Růst celkových úvěrů domácnostem dosáhl v průměru 7,6 %, což bylo dáno dynamikou úvěrů na bydlení (75 % úvěrů domácnostem). Úvěry nefinančním podnikům se zvyšovaly pomaleji, meziročně v průměru za tři čtvrtletí o 3,3 %. Podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech domácnostem a podnikům se dále snižoval na 2,8 % v září.

Z hlediska nastavení fiskální politiky je pro rok 2018 očekáváno téměř vyrovnané fiskální úsilí, tedy přebytkové strukturální saldo sektoru vládních institucí okolo 1 % HDP. Ekonomická konjunktura se pak promítá i do celkového salda, které by mělo dosáhnout 1,6 % HDP. Zadlužení veřejných financí by mělo na konci letošního roku poklesnout na 33 % HDP. Současný stav veřejných financí poskytuje dostatečný fiskální prostor pro neočekávané šoky ve střednědobém horizontu.

Rizika budoucího makroekonomického vývoje se prohlubují. Vedle geopolitických rizik se z pohledu vnějšího prostředí jedná zejména o narůstající protekcionismus, který nutně povede ke zpomalení mezinárodní obchodní výměny. S blížícím se datem vystoupení Spojeného království z Evropské unie narůstají nejistoty ohledně nastavení následných vzájemných vztahů, což se projeví v dynamice investiční aktivity, poptávce a ekonomickém růstu. Vnitřní rizika souvisejí s přehřátím české ekonomiky. Nesoulad nabídky a poptávky na trhu práce, evidentní v extrémním počtu volných pracovních míst, zvyšuje růst mezd a náklady firem a na poptávkové i nabídkové straně působí proinflačně. Obdobné tenze se projevují i na trhu s nemovitostmi.

3 Strukturální reformy

3.1 Fiskální a daňová politika

3.1.1 Boj s daňovými úniky a zefektivnění výběru daní

ČR se i nadále zaměřuje na jednu ze svých hlavních priorit v daňové oblasti, jíž je boj proti daňovým únikům.

Kontrolní hlášení, které zamezuje hlavně fiktivnímu snížení daňové povinnosti či čerpání odpočtů u **daně z přidané hodnoty** (DPH) v roce 2017 generovalo dodatečný výnos DPH ve výši 5,5 mld. Kč (k výnosu 13,7 mld. Kč již v r. 2016). Elektronická evidence tržeb, cílící na záměrné snižování vykázaných tržeb, za rok 2017 za pouhé první dvě fáze účinnosti (zavedeno zatím pouze pro pohostinství, ubytování, maloobchod a velkoobchod) přinesla veřejným rozpočtům 4,7 mld. Kč a v roce 2018 předběžně generovala dodatečný výnos ve výši 1,9 mld. Kč na inkasu DPH. (Uvedeny jsou aktuální propočty.)

V současné době je v legislativním procesu návrh, který předpokládá účinnost elektronické evidence pro zbývající část podnikatelů v průběhu roku 2019 a u vybraných služeb s vysokým podílem lidské práce a některých dalších statků navrhuje nižší sazbu DPH (z 15 na 10 %). Pro nejmenší podnikatele je navržen zjednodušený „papírový“ systém evidence. ČR usiluje i o zavedení plošného mechanismu přenesení daňové povinnosti, který by dále zásadně snížil zbývající úniky na DPH. Cestu k tomu otevřelo jednomyslné schválení příslušného návrhu Radou ministrů financí a hospodářství zemí EU (ECOFIN) dne 2. října 2018 v Lucemburku, k němuž došlo na základě několikaletého úsilí ČR.

Od konce roku 2018 a částečně od roku 2019 (v návaznosti na účinnost směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem – ATAD¹) finanční správa plánuje opatření, která zamezí praktikám hlavně nadnárodních korporátních entit, jež se vyhýbají plnění daňových povinností.

Důležitým nástrojem **boje proti daňovým únikům** na mezinárodní úrovni je stále se prohlubující mezinárodní výměna informací v daňových záležitostech. Mezi hlavními opatřeními je nutné zmínit transpozici směrnice Rady 2016/2258/EU, na jejímž základě je zajištěn přístup správce daně k některým údajům a dokumentům drženými povinnými osobami (advokáty, notáři, daňovými poradci atd.)

Aktuálně novým okruhem informací, který byl zahrnut do režimu automatické výměny informací, je souhrn informací o daňových optimalizačních schématech (podle směrnice Rady 2018/822/EU). Prostředkem ochrany vnitrostátních základů daně z příjmů je v tomto případě forma speciální oznamovací povinnosti o jednotlivých prvcích optimalizačních schémat a jejich uživatelích. Tato oznamovací povinnost se také v ČR bude týkat i samotných zprostředkovatelů, jako jsou například daňoví poradci, advokáti, účetní a další subjekty, kteří budou mít povinnost oznámit daňovým úřadům daňová optimalizační schémata (v případě uplatnění povinnosti profesní mlčenlivosti přechází oznamovací povinnost přímo na dotčeného daňového poplatníka). Na odpovídající vnitrostátní právní úpravě se v současné době pracuje.

V současné době se v rámci OECD i EU intenzivně diskutují návrhy na tzv. zavedení daně z digitálních služeb. Daň má být uvalena pouze na podnikatelské entity v odvětví digitálních služeb, které formou mezinárodních daňových optimalizací radikálně snižují svoji daňovou povinnost. Evropská komise vypracovala návrh směrnice na tzv. krátkodobé řešení, což znamená dočasné uvalení 3% obrátové daně na velké nadnárodní podnikatelské entity, které poskytují tyto digitální služby. ČR je otevřená spolupráci na návrhu směrnice a nebude v případě zavedení této dočasné daně bránit celoevropskému úsilí, které je zcela prioritní pro některé členské státy.

Pokračují intenzivní práce na **digitalizaci správy daní**. Vlajkovou lodí postupné elektronizace správy daní a zásadního klientského zjednodušení a vstřícného přístupu pro plátce i poplatníky zůstává projekt *MOJE daně* (zkratka pro *Moderní a jednoduché daně*) s předpokládaným termínem účinnosti v roce 2020. Jeho součástí je zřízení portálu *MOJE daně*, což bude virtuální finanční úřad, který mimo jiné poplatníkům nabídne možnost předvyplněných daňových formulářů, kde budou vyplněny základní údaje poplatníka, vstupy o mzdách od zaměstnavatele či data od třetích stran, která jsou důležitá pro finální stanovení daňové povinnosti (informace od bank či penzijních fondů).

3.1.2 Opatření v oblasti rozpočtového rámce

Národní rozpočtová rada, jejíž členové byli zvoleni Poslaneckou sněmovnou v lednu 2018, se do rozpočtového procesu zapojila už na jeho začátku a vydala souhlasné stanovisko ke stanovení výdajových rámců včetně doporučení, aby vláda rozpočtové rámce nevyužila celé. Toto doporučení bylo vládou reflektováno.

Národní rozpočtovou radu v rozpočtovém procesu posílil Výbor pro rozpočtové prognózy, jehož úkolem je posuzovat, zda prognózy používané v rozpočtovém procesu nejsou příliš optimistické

¹ EU Anti-Tax Avoidance Directive.

z hlediska pravděpodobnosti jejich naplnění. Návrh státního rozpočtu pro rok 2019 tak již stojí na Výborem pro rozpočtové prognózy posouzeném makroekonomickém rámci a predikci příjmů.

V srpnu 2018 byl do Poslanecké sněmovny předložen vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 320/2001 Sb., **o finanční kontrole ve veřejné správě** a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů. Návrh rozšiřuje okruh orgánů veřejné správy, které mají povinnost zavést systém finanční kontroly tak, aby pokrýval všechny instituce sektoru vládních institucí. Předpokládaný termín nabytí účinnosti této novely je 1. ledna 2020. Jejím přijetím bude ukončena transpozice směrnice Rady o požadavcích na rozpočtové rámce členských států do právního řádu ČR.

Připravuje se dále novela zákona č. 218/2000 Sb., **o rozpočtových pravidlech**, zejména § 12 a § 13 týkající se programového financování, kde se upravuje definice programu, jeho členění a dále také povinnost zobrazovat ve změněné struktuře tyto programy v rámci informačního systému EDS/SMVS (evidenční dotační systém/správa majetku ve vlastnictví státu), včetně členění na investiční a neinvestiční dotace. Cílem novely je přispět k transparentnosti programového financování.

3.1.3 Dlouhodobá udržitelnost důchodového systému

Vláda se v programovém prohlášení zavázala **zvýšit základní výměru důchodu** na 10 % průměrné mzdy a zvýšit důchody osobám starším 85 let o 1000 Kč, a to od ledna 2019. Tato změna povede k vyššímu zvýšení důchodů od ledna 2019, což si vyžádá dodatečné výdaje na důchody v roce 2019 na úrovni cca 14 mld. Kč ročně, přičemž dlouhodobě se dodatečné výdaje budou pohybovat na úrovni 0,2 – 0,3 % HDP ročně. Na druhou stranu se toto opatření pozitivně projeví v poklesu míry ohrožení chudobou u důchodců v rozsahu cca 2,5 p. b. Ale vzhledem k velmi vysoké dynamice mezd se neprojeví nárůstem poměru průměrného důchodu k průměrné mzdě.

Na základě úkolu z programového prohlášení vlády bude do konce roku 2018 předložen do vlády rozhodovací materiál, který bude základem pro další postup v otázce „zajištění dostatečného příjmu osob, které dlouhodobě vykonávaly fyzicky náročné nebo zdraví ohrožující profese, před dosažením zákonem stanoveného věku pro odchod do důchodu.“ Na základě rozhodnutí vlády bude zpracováno konkrétní řešení.

V roce 2019 proběhne první cyklus pravidelného hodnocení **nastavení parametru důchodového věku** ve vazbě na aktuální demografickou prognózu ČSÚ podle novely zákona o důchodovém pojištění účinné od 1. 1. 2018.

3.1.4 Zdravotnictví – udržitelnost a efektivnost

ČR v uplynulých měsících pokračovala v implementaci opatření směřujících ke zlepšení nákladové efektivity a správy ve zdravotnictví.

Pro rok 2019 bylo dosaženo historické dohody v rámci dohodovacího řízení **o úhradách zdravotních služeb** ve všech segmentech zdravotní péče. Zdravotní pojišťovny a poskytovatelé zdravotních služeb se dohodli na řadě opatření podporujících kvalitu péče (např. bonifikace prodloužených ordinačních hodin a celoživotního vzdělávání) a na mandatorním navýšení příspěvku na směnnost pro sestry a další nelékařský personál. Disponibilní prostředky, po odečtení mandatorních výdajů vynucených evropskou legislativou (např. amalgámové výplně), přirozenými nárůsty výdajů na péči (např. nárůstem nákladů na moderní léčbu) a potřebou stabilizovat personální situaci, zejména u sester ve směnném provozu, byly rozděleny mezi segmenty rovným a spravedlivým způsobem. Průměrně tak dojde k 8% meziročnímu nárůstu úhrady oproti roku 2018 u všech skupin poskytovatelů zdravotní péče. Dohody byly následně vydány v úhradové vyhlášce na rok 2019. V návaznosti na dopady úhradové vyhlášky se hospodaření systému veřejného zdravotního pojištění pro příští rok předpokládá jako přebytkové ve výši cca 3,2 mld. Kč.

V roce 2018 měl dle **zdravotně pojistných plánů zdravotních pojišťoven** systém veřejného zdravotního pojištění hospodařit s příjmy ve výši přibližně 306,8 mld. Kč s růstem o 7,7 % oproti roku 2017. Od letošního roku je vybrané pojistné přerozdělováno mezi zdravotní pojišťovny na základě PCG² modelu, který lépe reflektuje nákladovost chronických pojištěnců. Výdaje na zdravotní služby jsou pro rok 2018 odhadovány na 288,4 mld. Kč a očekávané saldo příjmů a výdajů je kladné ve výši 9,6 mld. Kč.

Mezi hlavní výdajové priority zdravotních pojišťoven v roce 2018 nadále patří navyšování úhrad nemocnicím pro kompenzaci růstu mezd a platů o 10 % a zvýšení příplatku na směnnost sester. Mezi další významné nárůsty lze zařadit oblast zdravotně-sociálních služeb, centrových léků a následné péče. Zvýšené podpory se také dočká psychiatrická péče v přípravě na její plánovanou reformu a dále pak preventivní vyšetření a screeniny. V rámci lůžkové péče mezi další plánované změny patří sbližování úhrad za srovnatelnou péči mezi jednotlivými poskytovateli a pojišťovnami a podpora přesunu péče z lůžkové do ambulantní části.

V rámci referenční sítě nemocnic proběhl na základě standardizované **metodiky nákladového oceňování** hospitalizačních případů v roce 2018 druhý sběr nákladových a produkčních dat a došlo k ocenění jednotlivých hospitalizačních případů referenčních nemocnic. Dále došlo k vydání první verze klasifikačního systému CZ-DRG³ jako oficiální statistické klasifikace pro ČR včetně příslušných softwarových nástrojů. Ve třetím čtvrtletí roku 2018 pak proběhl výpočet nákladových charakteristik DRG bází a skupin CZ-DRG a následně i výpočet první sady relativních vah systému CZ-DRG. Dále bude do konce roku 2018 vyvinut nástroj pro referenční nemocnice, který jim umožní porovnávat vybrané ekonomické a produkční ukazatele (benchmarking), s cílem zefektivnit poskytované zdravotní služby. V návaznosti na plánované zahájení tzv. referenčního kódování zdravotních služeb pro potřeby systému CZ-DRG s platností od 1. 1. 2019 byla vytvořena Metodika referenčního kódování a vytvořeny podklady pro zdravotní pojišťovny k nasmlouvání nově navržených CZ-DRG markerů.

Národní registr hrazených zdravotních služeb je v průběhu roku 2018 postupně plněn produkčními daty ze strany zdravotních pojišťoven, do konce roku 2018 by měla být k dispozici časová řada od roku 2010. Zároveň jsou v rámci registru odvozovány z existujících dat specifické podregistry zaměřené na konkrétní klinické oblasti (diabetes mellitus, anesteziologie). Neveřejný registr zdravotnických pracovníků, který je klíčový pro plánování personálních potřeb a včasnou přípravu v oblasti personálních kapacit v souvislosti s demografickými změnami a vývojem kapacit jednotlivých profesí, je v průběhu roku 2018 rovněž plněn produkčními daty.

V souladu se strategií *Zdraví 2020* pokračuje práce na projektech *Národního koordinačního centra programů časného záchytu onemocnění* a *Datové základny realizace screeningových programů* financována z OP Z. V roce 2018 byl vytvořen tým Národního screeningového centra, v jehož rámci byla zahájena realizace *pilotních projektů nových programů časného záchytu onemocnění* (např. diabetické retinopatie, vrozených srdečních vad, vybraných zhoubných nádorů aj.).

V souladu se *Strategií reformy psychiatrické péče v ČR* zahájilo v červenci letošního roku provoz pět Center duševního zdraví, dalších šestnáct by mělo být do provozu uvedeno na přelomu ledna a února 2019. V rámci projektu deinstitucionalizace se systematicky řeší regionální síť služeb včetně transformací psychiatrických nemocnic (PN). V patnácti přímo řízených a ve třech nemocnicích řízených krajem byly ustanoveny transformační týmy, které navrhují transformační plány, tedy definici úlohy PN v budoucím transformovaném systému péče tak, aby aktivity směřovaly k přesunu péče do vlastního sociálního prostředí.

3.2 Bydlení

V roce 2018 byla realizována investiční podpora na **zvýšení dostupnosti bydlení** jak z rozpočtu MMR, tak z rozpočtu Státního fondu rozvoje bydlení (SFRB). Program *Podpora bydlení* naplňuje část

² Pharmacy-based cost groups.

³ Diagnosis related groups.

záměrů *Koncepce bydlení*, a to v oblasti priorit *Dostupnost* (tedy zvyšování dostupnosti bydlení ve všech formách bydlení) a *Kvalita* (zvyšování kvality bydlení).

V roce 2018 byl vyhlášen podprogram *Podporované byty* (s dotačními tituly *pečovatelský byt a komunitní dům seniorů*). Na nevratných investičních dotacích bylo letos v podprogramu rozděleno celkem 244 350 000 Kč. A dále podprogram *Bytové domy bez bariér*, tj. nevratné investiční dotace určené k odstranění bariér při vstupu do domu a k výstavbě výtahů, ve kterém bylo letos rozděleno celkem 77 802 493 Kč.

MMR v letošním roce poprvé financovalo program *Podpora bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou*. Pro rok 2018 MMR vyčlenilo prvních 94 mil. Kč z rozpočtů pravidelně vyhlašovaných programů odboru politiky bydlení a odboru regionálního rozvoje, a to na výstavbu bytů a technické infrastruktury.

Aktuální alokace programů Státního fondu rozvoje bydlení

- **Podpora mladých** – zvýhodněný úvěr na pořízení či modernizaci bytu nebo rodinného domu pro mladé páry nebo rodiče do 36 let s možností snížení jistiny ve výši 30 000 Kč za narozené dítě v průběhu splácení úvěru. Rozpočet na rok 2018 činí 540 mil. Kč.
- **Panel 2013+** – úvěr se zvýhodněným úročením na opravy a modernizace bytových domů, a to nejen panelových, ale i cihlových domů. Rozpočet na rok 2018 činí 833 mil. Kč.
- **Program Výstavba** – zvýhodněný úvěr na výstavbu nájemních bytů pro vymezenou cílovou skupinu (seniři 65+, osoby se zdravotním postižením, osoby s nízkými příjmy, mladí do 30 let). Rozpočet na rok 2018 činí 215 mil. Kč
- **Regenerace sídlišť** – dotační program s možností poskytnutí úvěru pro obce, který je zaměřený na regeneraci veřejného prostoru na sídlištích, jehož cílem jsou přeměny městských sídlišť na víceúčelové celky a všestranné zlepšení obytného prostředí. Rozpočet na rok 2018 činí 150 mil. Kč.
- **Program Pro obce** – úvěry s garantovaným úrokem po celou dobu splácení na modernizaci bytového fondu. Rozpočet na rok 2018 činí 20 mil. Kč.

Návrh zákona o sociálním bydlení, jehož garantem bylo MPSV, který byl v roce 2017 schválen vládou, nebyl v dalším legislativním procesu přijat. V roce 2018 byla gesce přípravy zákonné formy sociálního bydlení přesunuta zpět na MMR, jako resortu odpovědnému za oblast bydlení. V Plánu legislativních prací vlády na rok 2018 byl formulován úkol předložení Věcného záměru **zákonu o sociálním bydlení** s termínem říjen 2018 a následně Zákona o sociálním bydlení ve 2. čtvrtletí 2019. V průběhu přípravy věcného záměru zákona bylo zpracováno několik variant řešení. Řešení vycházelo z definice skupiny domácností, u kterých existuje tržní selhání v oblasti bydlení; jedna z variant počítala s obcemi jako povinnými subjekty při uspokojování jejich bytové potřeby formou zřízení a provozu obecních sociálních bytů.

Při vyhodnocení jednotlivých variant došlo k posunu názoru na vhodnost doporučeného řešení s tím, že daný návrh nemůže při plošné aplikaci reflektovat v plné míře podmínky v jednotlivých obcích ČR, jejich specifika, obecné zvyklosti a vlastní přístupy k řešení problematiky sociálního bydlení. Zároveň bylo konstatováno, že forma předložení zákona znamená řešení podpory výstavby obecního sociálního bydlení prostřednictvím dotací ze strany státu až od roku 2022.

V září 2018 bylo na koaliční radě vládních stran rozhodnuto, že příprava návrhu věcného záměru Zákona o sociálním bydlení bude ukončena, a zákon bude nahrazen nově připravovaným **dotačně – úvěrovým programem Výstavba**. V plánu legislativních prací vlády pro rok 2019 byl navržen úkol pro MMR připravit návrh nařízení vlády, které umožní Státnímu fondu rozvoje bydlení poskytnout obcím podporu na výstavbu sociálních nájemních bytů dle jejich potřeb, s větším prostorem pro respektování jejich záměrů a přístupů. Sociální byty budou určeny domácnostem v tržním selhání v oblasti bydlení, které jsou nejvíce vyloučeny z možnosti bydlení a ohroženy bezdomovectvím. Toto nařízení vlády navíc bude vhodně kombinovat i výstavbu tzv. dostupných bytů, tj. obecních nájemních bytů určených pro domácnosti mimo tržní selhání, zejména pro osoby, jejichž přítomnost v obci je žádoucí z hlediska zajištění základních veřejných služeb (např. domácnosti veřejně prospěšných profesí – lékaři, učitelé, policisté apod.), pro něž obce bez dostupného nájemního bydlení nejsou příliš atraktivní.

Nemalou měrou přispívají k **rozvoji sociálního bydlení i ESI fondy**, zde konkrétně Evropský fond pro regionální rozvoj. Výzvy vyhlášené v IROP předčily očekávání v počtu předložených projektů. Tyto výzvy byly uzavřeny 18. září 2018, žádosti jsou nyní v procesu hodnocení. Jelikož sociální byty jsou určeny ohroženým domácnostem, je nedílnou součástí komplexní přístup, kvalitní sociální práce se znevýhodněnými osobami. Z ESF jsou hrazeny pilotní projekty prostupného bydlení (Housing Ready). V systému prostupného bydlení se jedná o komplexní, hierarchicky uspořádaný systém různých forem sociálního bydlení, jehož jednotlivé stupně se liší komfortem, režimem, podmínkami přidělení, typem smlouvy a jsou provázány s doprovodnými sociálními službami. V soutěži RegioStars Awards 2018 o nejlepší projekty podpořené z evropských peněz vyhrál projekt *Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostravě* v kategorii *Lepší přístup k veřejným službám*. Podobný projekt (podporovaný prostředky z ESF) funguje také v Brně (Pilotní testování rychlého zabydlení rodin s dětmi – Rapid Re-Housing). V prosinci 2018 plánuje MPSV plánuje vyhlásit výzvu Pilotní rozšíření konceptu Housing First (bydlení především) do dalších obcí.

MMR v souvislosti s tzv. **sdílenou ekonomikou** (zakázkovou ekonomikou platform) prosazuje takové změny, které cílí na narovnání podnikatelského prostředí. V souvislosti se sdíleným ubytováním pak prosazuje oprávnění pro obce stanovit si na svém území podmínky pro poskytování ubytovacích služeb v rámci sdílené ekonomiky. V Poslanecké sněmovně je projednáván vládní návrh novely zákona o místních poplatcích.⁴ Nejpodstatnější navrhovanou změnou je nahrazení poplatku za lázeňský a rekreační pobyt a poplatku z ubytovací kapacity jedním poplatkem - poplatkem z pobytu. Nově navrhovaný poplatek z pobytu se bude vztahovat i na osoby, které čerpají úplatný pobyt trvajícím nejvýše 60 po sobě jdoucích kalendářních dnů u jednotlivého poskytovatele pobytu. A to bez ohledu na charakter zařízení, ve kterém jsou poskytovány.

To ve svém důsledku bude znamenat možnost vybírat poplatek i v apartmánech a pronajatých bytech v rámci sdílené ekonomiky. Tím bude zajištěn spravedlivější výběr poplatku za ubytování i od osob, kterých se povinnost výběru podle dosavadní právní úpravy zatím netýká. V současné době jsou dále ve spolupráci s Ministerstvem vnitra rozpracovány konkrétní varianty pro zakotvení povinnosti platform sdílet data s kontrolními orgány, a to včetně sankčních opatření v případě jejich neposkytnutí. Předmětem probíhajících jednání je také rozsah zákonného zmocnění, které by obcím umožnilo regulovat sdílené ubytování na svém území (např. stanovit dobu, po kterou může pronajímatel bytu nabízet nemovitost ke krátkodobému pronájmu, popř. omezit množství nabízených jednotek na uživatele).

3.3 Trh práce, sociální politika a vzdělávání

3.3.1 Politika zaměstnanosti a služby zaměstnanosti

V roce 2018 se realizace **aktivní politiky zaměstnanosti** (APZ) shodně s předešlými léty zaměřila zejména na podporu osob na trhu práce nejvíce znevýhodněných, zejména osob dlouhodobě nezaměstnaných či osob ohrožených dlouhodobou nezaměstnaností, resp. osob s kumulací znevýhodnění. S ohledem na situaci na trhu práce charakterizovanou vysokou poptávkou po pracovní síle došlo u znevýhodněných osob při zařazování na vybrané nástroje APZ – veřejně prospěšné práce (VPP) a společensky účelná pracovní místa (SUPM) k odstranění podmínky setrvat po jistou dobu v evidenci uchazečů o zaměstnání. Finanční prostředky APZ jsou hrazeny z ESF.

Byl připraven projekt *Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání*, který klade vysoký důraz na provázání nástrojů APZ (podporované pracovní místo, rekvalifikace, poradenství, práce na zkoušku apod.). V rámci projektu *Vyhodnocování účinnosti a efektivity realizace APZ* byly Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí vyhodnoceny dopady vybraných nástrojů na cílovou skupinu od roku 2014. Na základě této analýzy se efektivita nástrojů APZ jeví jako dobrá, přičemž dobré výsledky vykazuje zejména nástroj SUPM při podpoře dlouhodobě nezaměstnaných osob.

⁴ Sněmovní tisk č. 286.

V roce 2018 se (veřejné) služby zaměstnanosti zaměřily zejména na **řešení dlouhodobé nezaměstnanosti** a podporu osob v hmotné nouzi prostřednictvím individualizované a komplexní práce a rovněž na užší spolupráci se zaměstnavateli při monitoringu trhu práce, zabezpečování pracovních sil a vytváření predikcí vývoje trhu práce. V oblasti přístupu ke klientům, kde je zásadní koordinovaná spolupráce mezi útvary zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek Úřadu práce (ÚP ČR) při řešení nepříznivé situace osob nacházejících se v hmotné nouzi, se zvýšila četnost kontaktů s uchazeči o zaměstnání.

V rámci spolupráce se zaměstnavateli a vytváření **predikcí vývoje trhu práce** se pokračuje v realizaci projektu KOMPAS, kde již byly dokončeny např. prvotní studie některých vybraných sektorů hospodářství a byly vytvořeny regionální modely. Pokročila rovněž realizace projektu KVASAR zaměřeného na analýzu možných úprav systému rekvalifikací zejména v oblasti jejich modularizace a v oblasti vyšší participace zaměstnavatelů.

Přestože **nezaměstnanost mladých osob** se v ČR snižuje s ohledem na stávající situaci na trhu práce velmi výrazným tempem a v současné době je indikována vysoká ochota zaměstnavatelů přijímat tuto věkovou skupinu uchazečů do zaměstnání, jedná se o osoby, kterým je nadále nutné věnovat zvýšenou pozornost při zprostředkování zaměstnání. Od 1. 1. 2018 do 31. 8. 2018 bylo v rámci projektů krajských poboček ÚP ČR *Záruky pro mládež* podpořeno celkem 1 705 uchazečů o zaměstnání.

Na aktivní politiku zaměstnanosti je na rok 2019 vyčleněno 2 452 777 707 Kč, kdy se jedná o celkové náklady na realizaci aktivní politiky zaměstnanosti včetně spolufinancování projektů ze strukturálních fondů. MPSV v rámci zpracování a předložení podkladů pro přípravu návrhu státního rozpočtu ČR na rok 2019 a střednědobého výhledu státního rozpočtu ČR na roky 2020 a 2021 požádalo na základě informací poskytnutých Úřadem práce ČR (ÚP ČR) pro rok 2019 na aktivní politiku zaměstnanosti prostředky ve výši 5 mld. Kč. Prostředky ve stejné výši (5 mld. Kč) byly požadovány rovněž na roky 2020 a 2021 vzhledem k tomu, že počínaje rokem 2019 bude docházet ke snižování financování nástrojů a opatření APZ z prostředků ESF a v roce 2021 dojde k velmi výraznému útlumu financování z tohoto programu, přičemž podle údajů ÚP ČR bude na národní aktivní politiku zaměstnanosti potřeba prostředků ve výši 4 120 215 000 Kč.

3.3.2 Účast žen na trhu práce

MPSV pokračuje v podpoře **dětských skupin**, MPSV aktuálně eviduje přes 830 dětských skupin s cca 11 tisíci místy pro děti ve věku od jednoho roku do zahájení povinné školní docházky. Vznik a provoz dětských skupin jsou podporovány finančními prostředky z Evropského sociálního fondu (ESF). Dosud bylo na podporu dětských skupin vynaloženo cca 3,8 mld. Kč. MPSV rovněž realizuje systémový projekt *Podpora implementace dětských skupin*, který nabízí poradenství a metodickou podporu poskytovatelům dětských skupin přímo v regionech. Součástí projektu je rovněž osvětová kampaň.

MPSV dále pokračuje v realizaci systémového projektu k pilotnímu ověření nové služby péče o nejmenší děti – tzv. **mikrojeslích**. Mikrojesle nabízejí péči dětem do 4 let věku v malém kolektivu maximálně 4 dětí. Službu zřizují nejčastěji neziskové organizace ve spolupráci s obcí či samotné obce. V říjnu 2018 funguje v ČR 69 mikrojeslí.

MPSV reaguje podporou dětských skupin a mikrojeslí mimo jiné na zrušení garance místa v mateřských školách pro děti dvouleté od roku 2020, ke které došlo novelou školského zákona. MPSV aktuálně připravuje v souladu s opatřeními, která jsou uvedena v *Koncepci rodinné politiky*, novelu zákona o dětské skupině, v rámci které dojde k legislativnímu ukotvení mikrojeslí a rovněž k nastavení systému financování dětských skupin a mikrojeslí z národních zdrojů. Novela zákona byla rozeslána do mezirezortního připomínkového řízení.

Aktuálně platí, že rodiče mohou dát dítě mladší dvou let do předškolního zařízení nejvýše na 46 hodin měsíčně při současném pobírání rodičovského příspěvku. V navrhované novele zákona o státní

sociální podpoře MPSV navrhuje, aby se délka docházky do předškolních zařízení u dětí mladších dvou let přestala sledovat.

MPSV připravuje v současné době **aktualizaci Konceptce rodinné politiky** tak, aby odpovídala programovému prohlášení vlády. MPSV pokračuje v realizaci systémového projektu *Krajská rodinná politika*, který se zaměřuje na lepší koordinaci celostátních a regionálních politik na podporu rodin s dětmi. V každém kraji působí krajský poradce a regionální platforma složená ze zástupců klíčových aktérů kraje. V rámci projektu je vytvářena Metodika tvorby rodinné politiky na krajské a místní úrovni a dále v každém kraji vzniká návrh konceptce rodinné politiky nebo návrh implementace konkrétních prorodinných opatření.

MPSV realizuje pětiletý projekt financovaný z ESF, který cílí na otevření diskuze o **rozdílu v odměňování žen a mužů** (tzv. gender pay gap), analýzu jeho příčin a návrhy řešení na jeho snížení. Zjištění Analýzy aktuálního rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR, která byla publikována v listopadu 2017, budou společně se zjištěními z dalších analýz a výzkumů tvořit východiska Akčního plánu pro snižování rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR. Tento dokument bude zároveň shrnovat poznatky všech klíčových aktivit projektu do opatření a specifických úkolů s cílem postupného snižování genderového mzdového a platového rozdílu v ČR do budoucích let.

V současné době jsou ve finální fázi přípravy Metodiky pro Úřady práce pro práci s klienty, která bude spolu se vzděláváním pracovníků a pracovníc ÚP napomáhat snížení horizontální genderové segregace na pracovním trhu. Pro Státní úřad inspekce práce (SUIP) a ve spolupráci s ním byla vytvořena metodika pro kontrolory/ky SUIP, která jim pomáhá zaměřit se při kontrolách na nerovné odměňování mužů a žen v rámci pravidel platné legislativy.

Webové stránky projektu poskytují informace o problematice nerovného odměňování. V závěrečné fázi jsou i přípravy mzdové kalkulačky, která všem umožní přehled o aktuálních mzdách a platech v konkrétním oboru v závislosti na věku, vzdělání, kraji, velikosti firmy a genderu. Do českého prostředí byl implementován sebeevaluační software LOGIB, který umožňuje zaměstnavatelům bezplatně otestovat odměňování jejich zaměstnanců.

Za účelem zapojení sociálních partnerů na různých úrovních do vyjednávání o opatřeních na podporu rovného odměňování vznikla pracovní skupina, která vypracovává Zprávu o pozicích sociálních partnerů k otázkám rovného zacházení a odměňování žen a mužů a Vzorová ustanovení kolektivních smluv upravující otázky rovnosti žen a mužů, včetně zásady stejné odměny za stejnou práci a práci stejné hodnoty a rovného odměňování obecně.

Součástí osvětových aktivit projektu je pořádání akcí pro veřejnost. Současně s těmito akcemi aktuálně probíhá příprava celostátní osvětové kampaně, která má za cíl zvýšit informovanost občanů a občanek ČR o problematice nerovného odměňování včetně možností řešení konkrétních problémů s ní spojených.

Mezi další výstupy projektu budou patřit i ekonomická analýza dopadů nerovného odměňování v ČR a analýza možností legislativních zvýhodnění zaměstnavatelských organizací uplatňujících v praxi politiku rovnosti žen a mužů a dalších změn a opatření k zajištění rovnosti v odměňování žen a mužů v ČR.

V návaznosti na Programové prohlášení vlády připravuje MPSV rámci novely zákoníku práce ukotvení institutu sdíleného pracovního místa do zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Novela zákoníku práce již prošla meziresortním připomínkovým řízením a její účinnost je prozatím plánována k 1. červenci 2019. Podstatou institutu sdíleného pracovního místa je, že zaměstnavatel zaměstná na kratší pracovní dobu několik zaměstnanců, zpravidla však dva, a to s tím, že tito zaměstnanci společně budou sdílet práci, která se vztahuje k jednomu pracovnímu místu. Zaměstnanci si přitom ve vzájemné kooperaci sami rozvrhují pracovní dobu v sjednaném rozsahu v rámci maximálně 4týdenního vyrovnávacího období. Výhodou tohoto institutu je tak posílení flexibility, kdy zaměstnanec

může lépe sladovat pracovní a rodinný život, neboť si pracovní rozvrh určuje v kooperaci s dalšími zaměstnanci sám, a má tudíž větší prostor při tvorbě společného rozvrhu lépe zohlednit své potřeby, potažmo potřeby své rodiny. Zároveň by využívání tohoto institutu zaměstnavateli mělo přispět k nárůstu pracovních poměrů s kratší pracovní dobou (tzv. částečných úvazků), což by též mělo napomoci lepšímu sladování pracovního a rodinného života (typicky například u matek s malými dětmi). V zájmu zaměstnavatele je skutečnost, že lze předpokládat na sdíleném pracovním místě efektivnější využívání pracovní doby. Institut sdíleného pracovního místa je možné spojit s různými typy podpor, přičemž v současné době se diskutuje státní podpora tohoto institutu v rámci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti při podpoře zaměstnávání uchazečů o zaměstnání vedených v evidenci uchazečů o zaměstnání – osob pečujících o děti. Za tímto účelem bude nezbytné navýšit prostředky na realizaci národní aktivní politiky zaměstnanosti již na rok 2019.

3.3.3 Sociální ochrana

MPSV zahájila práce na revizi a aktualizaci *Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020* pro období do roku 2030. V oblasti dluhového poradenství a sociálního začleňování vznikla pracovní skupina zabývající se standardy činností sociálního pracovníka ve veřejné správě.

Věcný záměr **zákona o sociální práci** byl stažen z Plánu legislativních prací vlády na rok 2018 a byl navržen na vložení do Plánu legislativních prací vlády pro rok 2019. V průběhu roku 2018 byl zpracován *Akční plán rozvoje sociálních služeb na období 2019 – 2021*, který vychází z *Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 – 2025*. Po vypořádání vnitrozoborňových připomínek bude Akční plán předložen do mezirezoborňového připomínkového řízení a ke konci roku bude předložen vládě ke schválení.

Dle programového prohlášení vlády chystá MPSV předložit vládě ČR **návrh novely zákona o sociálních službách**⁵, jejímž smyslem je zpřehlednění a zjednodušení systému sociálních služeb, specifikace určitých ustanovení tak, aby neumožňovala dvojí výklad. Termín předložení vládě je stanoven na prosinec 2019.

Do konce roku 2018 bude vládě předložena *Strategie přípravy na stárnutí populace 2018 – 2022*. Tento dokument se zaměřuje na oblasti přípravy státní správy jako celku na demografické změny, otázku příjmů ve stáří, bydlení, bezbariérovosti ve veřejném prostoru, zajištění podpory a péče (zdravotní a sociální), celoživotní učení, podporu mobility na trhu práce či **aktivní stárnutí** jako celek. Strategie jako celek respektuje různorodost skupiny seniorek a seniorů a proto se zaměřuje i na jejich aktivní participaci na životě společnosti, např. prostřednictvím podpory dobrovolnictví, celoživotního učení nebo mezigenerační spolupráci. Zásadní z tohoto hlediska je ale i podpora seniorů a seniorek v rámci sociálních a zdravotních služeb tak, aby jejich zdravotní omezení měla co nejmenší vliv právě na možnosti se aktivně zapojit do života společnosti a prožít stáří aktivně.

K podpoře starších osob včetně osob ohrožených sociálním vyloučením byly v roce 2018 využívány rovněž dotační programy MPSV. Jedná se o program *Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností* s finanční dotací pro rok 2018 ve výši 18 mil. Kč a *Dotační program na podporu samosprávy v oblasti stárnutí* s alokací 14 mil. Kč na rok 2018. V rámci obou těchto programů jsou podporovány mj. projekty, které umožňují právě zvyšování občanských kompetencí umožňující aktivní stárnutí nebo podporu aktivního trávení volného času. V rámci požadavku na státní rozpočet žádá MPSV zvýšení finanční alokace na uvedené dotační tituly.

V rámci OP Z pokračovala v roce 2018 realizace systémového projektu *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň*, jehož hlavním cílem je implementace na úroveň samosprávy, která je svou působností blíže občanům než orgány ústřední státní správy. V rámci projektu pokračovala činnost 14 poradenských míst v krajích, které zajišťují krajsí koordinátoři (v každém kraji jeden), a také realizace kulatých stolů k tématům charakteristickým pro daný kraj (sociálně-zdravotní služby,

⁵ Zákon č. 108/2006 Sb.

bezpečnost, dobrovolnictví apod.). V rámci projektu se v některých krajích rovněž začaly realizovat práce na krajských strategiích přípravy na stárnutí populace, případně aktualizace těch stávajících.

V roce 2018 byla ustanovena pracovní skupina na úpravu **sociálně zdravotního pomezí** s cílem zpracování průběžného návrhu zpracování řešení v konkrétních oblastech sociálně-zdravotního pomezí. Věcný návrh zákona je plánován k předložení vládě na červen 2020 s účinností od roku 2021.

V průběhu roku 2018 byly formulovány prioritní oblasti, které by měly být součástí *Národní strategie ochrany práv dětí na období 2019 – 2025*, kdy předpokládaný termín předložení této strategie vládě k projednání je do poloviny roku 2019. Pokračovala rovněž implementace projektu *Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany*, který by měl být ukončen v červnu 2019.

Výsledkem diskuze odborné veřejnosti k vyhodnocení fungování stávajícího režimu **oddlužení** (od roku 2015) bylo předložení návrhu novely insolvenčního zákona, jehož projednávání bylo z důvodu konce volebního období Poslanecké sněmovny v roce 2017 skončeno před přijetím zákona. Návrh novely byl opětovně předložen počátkem roku 2018 a na konci října 2018 byl Poslaneckou sněmovnou. Následovat bude projednání v Senátu, které by mohlo proběhnout ještě v prosinci 2018. Účinnost novely by měla nastat v druhém čtvrtletí roku 2019. Hlavní cílem novely je zpřístupnit institut oddlužení širšímu okruhu poctivých dlužníků. Při dosažení tohoto cíle je nadále potřeba zohlednit zájmy věřitelů na spravedlivém vyrovnání, a tedy rovněž akcentovat význam dohledu nad dlužníkem především ze strany insolvenčního správce. Novela reaguje na mnohé podněty z aplikační praxe a optimalizuje procesní stránku institutu oddlužení.

Podle novely nadále nebude na počátku zkoumáno, zda bude dlužník schopen dosáhnout určité kvalifikované míry uspokojení pohledávek věřitelů (dosud alespoň 30 %, v případě splátkového kalendáře za 5 let). Dominantním způsobem oddlužení nově má být plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. V té souvislosti se konstruuje ochrana přiměřeného obydlí dlužníka, které mu v takovém případě zůstane ponecháno. Zároveň se dlužníkům umožní splnit oddlužení již po 3 letech, pokud splatí alespoň 60 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Standardní 5letý režim se modifikuje tak, že dlužník splní oddlužení, pokud vynaloží veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek věřitelů. Po 5 letech tedy insolvenční soud zhodnotí snahu dlužníka, a pokud sezná, že dlužník skutečně usiloval o poctivé vyrovnání s věřiteli, rozhodne o splnění oddlužení i bez dosažení jakékoliv kvalifikované míry uspokojení pohledávek. Starobní důchodci a osoby invalidní ve 2. a 3. stupni mají nárok na zkrácení oddlužení na 3 roky. Dlužníci by měli být nadále motivováni dosahovat vyššího příjmu, protože se zvýší částka příjmu, na níž budou v třetinovém systému srážek jednou třetinou participovat také dlužníci.

Z elektronických formulářů využívaných v insolvenčním řízení lze předběžně vyzorovat údaje o průměrné výši dluhu dlužníků v oddlužení (kolem 780 tisíc Kč), podílu zajištěných a nezajištěných dluhů, průměrné výši příjmu dlužníka (17 660 Kč) a průměrném počtu vyživovaných osob (0,99 osoby na dlužníka, z toho 0,7 připadá na děti). S ohledem na stávající podmínku splatit 30 % pohledávek je mezi dlužníky naprosté minimum nezaměstnaných. Ani po novele by nemělo dojít k jejich dramatickému nárůstu (zůstává zachována povinnost dlužníka vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost nebo o zajištění přiměřeného příjmu usilovat, nadále bude nutné platit průběžně přinejmenším odměnu insolvenčního správce a pohledávky věřitelů na výživném ze zákona). Webový portál Mapa exekucí⁶ je kromě přehledu o počtu exekucí v jednotlivých městech ČR zaměřená také na osvětu v oblasti řešení zadlužení a předlužení.

3.3.4 Vzdělávání

Byla připravena a schválena novela vyhlášky o **předškolním vzdělávání**⁷ (vyšla již ve Sbírce zákonů). Stanovuje PHmax – maximální počet hodin přímé pedagogické činnosti financované ze státního rozpočtu na mateřskou školu podle počtu tříd v jednom pracovišti (samostatné budově). Dále

⁶ Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/>.

⁷ Vyhláška č. 14/2005 Sb., ve znění vyhlášky č. 151/2018 Sb.

jsou zohledněny druhy provozu mateřské školy: polodenní, celodenní a internátní. Norma je též nastavena i mateřským školám při zdravotnických zařízeních. Rozhodujícím faktorem nebude počet dětí ve třídě mateřské školy, ale skutečný počet hodin přímé pedagogické činnosti potřebný pro zajištění provozu mateřské školy, kde je zohledněno i překrývání přímé pedagogické činnosti učitelek/učitelů mateřské školy. Překrývání již není podmínkou, ale pouze doporučením dle možností a podmínek školy, tudíž ředitelky/ředitelé mohou flexibilně reagovat na aktuální potřeby při rozpisu služeb učitelů.

Od 1. 9. 2018 je garantováno místo ve spádové mateřské škole (zřízené obcí nebo svazkem obcí) pro děti ve věku od 3 let. Obce musí zajistit podmínky pro jejich vzdělávání.

Zásadní je zmínit také **novelu školského zákona**⁸, která zavedla s účinností od září 2017 povinné předškolní vzdělávání a bezplatnost vzdělávání pro děti, které dosáhly k 31. 8. pěti let – tedy i děti, kterým byl udělen odklad povinné školní docházky. Implementace tohoto legislativního opatření nyní probíhá. Cílem zavedení povinného předškolního vzdělávání je příprava dětí na přechod do první třídy základní školy a eliminace některých jeho znevýhodnění.

MŠMT vydalo novelu vyhlášky⁹ o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, a to v souvislosti se změnami financování regionálního školství. Nová právní úprava uvádí pravidla pro stanovení počtu žáků ve třídě základní školy tak, aby odpovídala novým pravidlům stanoveným pro financování pedagogické práce. Zároveň stanoví počty hodin výuky v těch případech, kdy nemohou být stanoveny v nařízení vlády. K problematice změn ve financování regionálního školství uspořádalo MŠMT informační semináře pro ředitele škol ve všech krajích ČR, kde byly podány podrobné informace o cílech a podstatě změn.

Ke kontinuálnímu **sledování kvality a efektivity vzdělávání** ve školách a školských zařízeních přispívá realizace individuálního projektu systémového *Komplexní systém hodnocení*. V rámci projektu dokončí Česká školní inspekce tvorbu relevantních metod, postupů a nástrojů, které jsou pro komplexní hodnocení tuzemského vzdělávání v mezinárodním kontextu nezbytné. Zároveň je většina těchto nástrojů konstruována tak, aby byla využitelná také autonomně v přímé praxi jednotlivých škol a školských zařízení, v rámci jejich autoevaluačních aktivit, ve snaze o další propojování externího a interního hodnocení.

V průběhu roku 2018 proběhla aktualizace odborných oblastí rámcových vzdělávacích programů **středního odborného vzdělávání**. Aktualizace byly zpracovány ve spolupráci se zaměstnavatelskými svazy a vzdělavateli. V červnu 2018 podepsalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Dohodu o spolupráci se Svazem průmyslu a dopravy ČR. Mezi oblasti spolupráce patří například podpora polytechnické výchovy v mateřských školách a základů technického a přírodovědného vzdělávání na základních školách, podpora spolupráce středních a vyšších odborných škol a podnikatelů. Spolupráce mezi MŠMT a Svazem průmyslu a dopravy probíhala zejména formou vzájemných konzultací, poskytování informací a projednávání stanovisek.¹⁰ Od 1. 9. 2018 je účinná novela vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, která nastavuje pravidla pro vytváření víceoborových tříd, za účelem zvýšení kvality odborného vzdělávání.

V regionálním školství bylo v roce 2017 v přepočtu zaměstnáno 246,2 tisíc osob, přičemž celkový objem mzdových prostředků vynaložených na regionální školství (bez ostatních osobních nákladů/ostatních plateb za provedenou práci) činil 78 624,5 milionů Kč. Průměrná měsíční mzda/plat učitelů v regionálním školství (bez ohledu na zřizovatele a způsob odměňování) dosáhla 31 632 Kč. Od 1. listopadu 2017 vláda zvýšila platové tarify pedagogických pracovníků o 15 %. Pro rok 2019 se počítá s 15 % nárůstem objemu peněžních prostředků na platy, z toho pak s 10% růstem platových

⁸ Zákon č. 178/2016 Sb.

⁹ Vyhláška č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Viz též memorandum mezi MŠMT a SP ČR z roku 2017 o podpoře pilotáže zavádění duálních prvků do vzdělávání.

tarifů. Zbytek objemu prostředků má směřovat na zvyšování platů v souvislosti s nabíhající změnou financování regionálního školství a na posílení nadtarifních složek platů.

MŠMT pro podporu zvyšování kvality **dalšího vzdělávání** využívá nástroj *Národní soustava kvalifikací*, který umožňuje ověření znalostí a kompetencí pro určitou profesní kvalifikaci bez ohledu na způsob jejich nabytí. K září roku 2018 bylo v systému 1253 profesních kvalifikací a bylo vydáno 195 553 osvědčení. Popisy profesních kvalifikací také slouží jako zdroj inspirace při revizích RVP.

MŠMT průběžně vykonává činnosti spojené s agendou vyplývající z § 108 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, tedy akreditace rekvalifikačních programů. V roce 2018 bylo akreditováno cca 300 rekvalifikačních vzdělávacích programů.

V roce 2018 byl připraven projektový záměr *Systémové prostředí k prohlubování kompetencí – UpSkilling CZ*, jehož předpokládaný termín zahájení je rok 2019. Projekt bude zahrnovat také Mezinárodní výzkum dospělých PIAAC (*Programme for International Assessment of Adult Competencies*). Šetření PIAAC bude v rámci tohoto projektu sloužit jako důležitý indikátor aktuálního stavu sledovaných gramotností u dospělé populace. Výstupy z tohoto šetření budou využity při tvorbě návrhů vzdělávacích programů, které budou v rámci projektu následně pilotně ověřovány. Realizátorem projektu je Národní ústav pro vzdělávání.

Z OP Z realizuje od roku 2017 NÚV ve spolupráci s Hospodářskou komorou projekt Mistrovská zkouška systém, který má za cíl identifikovat mistrovské kvalifikace a k nim připravit kvalifikační a hodnotící standardy, vč. studijních dokumentů. V současné době jsou pracovními skupinami nominovanými příslušnými Sektorovými radami zpracovávány první standardy.

V průběhu roku 2018 se dařilo úspěšně implementovat **reformu vysokého školství** jak na úrovni MŠMT a Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, tak na úrovni samotných vysokých škol. Nejviditelnějším výsledkem je udělení institucionální akreditace již sedmi vysokým školám (UK, MU, UPOL, VŠE, UPAR, OU a JČU) a udělení akreditace více než 150 studijním programům akreditovaným podle nových pravidel. Vysoké školy již ustavily nové orgány, zejména rady pro vnitřní hodnocení, a nově nastavily procesy vnitřního zajišťování kvality.

Stabilita vysokého školství byla podpořena díky přijetí technické novely zákona o vysokých školách¹¹, která prodloužila platnost existujících studijních programů na dostudování současných studentů. Předejde se tak nutnosti převádět desetitisíce studentů do nově akreditovaných studijních programů.

V oblasti **financování vysokých škol** došlo zejména k prosazení dlouhodobého finančního opatření k navýšení kapacit lékařských fakult ČR na období následujících 10 let. Jedná se o významný systémový krok v řešení nedostatku lékařů v ČR. Opatření umožní nárůst počtu přijímaných studentů ve studijním programu Všeobecné lékařství od akademického roku 2019/2020 o 15 %. Předpokládané náklady na celou navrhovanou dobu naplňování uvedených opatření jsou ve výši téměř 7 miliard korun. Rozpočet proto od roku 2019 každoročně po dobu šesti let bude pro tento účel a řešení dalších celospolečensky potřebných studijních programů, připravujících vybrané profese, zejména učitele navýšován o 700 milionů korun. Pro rok 2019 je v návrhu rozpočtu v ukazateli vysokých škol počítáno s meziročním nárůstem 1 917 mil. Kč, což oproti roku 2018 představuje navýšení o 7,79 %.

3.3.5 Zajištění kvalifikovaných pracovníků a integrace cizinců

V roce 2018 probíhá schvalovací proces další **novely zákona o pobytu cizinců**¹², která implementuje unijní *směrnici 2016/801/EU o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair*. Obsahuje návrh na zavedení dlouhodobého pobytu za

¹¹ Zákon č. 168/2018 Sb.

¹² Zákon č. 326/1999 Sb.

účelem hledání zaměstnání nebo zahájení podnikatelské činnosti pro občany třetích států, kteří v ČR úspěšně vystudovali, a zmocnění vlády ke stanovení maximálního objemu ekonomické migrace (systém kvót). Účinnost novely se předpokládá začátkem roku 2019.

Nástroje k dosahování cílů v oblasti **legální migrace** uvedené ve *Strategii migrační politiky ČR* jsou plněny. Z hlediska podpory legální migrace byl pokrok dosažen především v rámci úkolu tvorby projektů legální migrace pro vybrané cílové skupiny občanů třetích států, na jejichž vstupu a pobytu má ČR zvláštní zájem.

Vláda pokračuje v realizaci projektu *Zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné a lokalizované zaměstnance a statutární orgány zahraničních investorů* (Fast Track). Od 1. 7. 2018 byla roční kvóta projektu Fast Track navýšena ze 180 na 300 uchazečů ročně, k 1. 10. 2018 je roční kvóta naplněna z 1/3. Zatímco projekt Fast Track je určen pro etablované společnosti, které na území ČR podnikají alespoň 2 roky, projekt *Welcome Package* pro investory, kteří v ČR nově založili organizační složku nebo kapitálově propojenou společnost. V realizaci projektu vláda v roce 2018 pokračuje; roční kvóta *Welcome Package* je 100 osob.

V roce 2018 nadále probíhá realizace Pilotního projektu *Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny* (tzv. *Pilotní projekt Ukrajina*). Cílem je dosáhnout časových úspor při přijímání žádostí o zaměstnanecké a modré karty podávaných specialisty, kteří budou na území ČR vykonávat vysoce kvalifikovanou práci v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru. Od 19. 9. 2018 byl *Pilotní projekt Ukrajina* rozšířen o Indii. Stanovená roční kvóta je 500 osob z Ukrajiny a 500 osob z Indie. (V případě Ukrajiny se jedná mj. o zdravotnické profese.) Příjem žádostí o modré nebo zaměstnanecké karty pro uchazeče indické státní příslušnosti zařazené do projektu probíhá od 1. 10. 2018.

Obdobně pokračuje i realizace *Režimu zvláštního zacházení pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny* (tzv. *Režim Ukrajina*). Tento projekt je určen pro tuzemské zaměstnavatele, kteří dlouhodobě nemohou obsadit volné pracovní místo středně či méně kvalifikovaným pracovníkem z řad občanů ČR nebo EU. V praxi se jedná o vyřízení vyššího množství žádostí o zaměstnanecké karty v souladu s platnými právními předpisy. Realizace probíhá ve spolupráci MPSV, MPO, MV, MZV, podnikatelských reprezentací a CzechInvest. Podnikatelské reprezentace a CzechInvest vystupují jako garanti, kteří vyhodnocují žádosti zaměstnavatelů o zařazení do *Režimu Ukrajina*. Kritéria pro zařazení zaměstnavatele do *Režimu Ukrajina* stanovují mj., že musí ke dni podání žádosti o zařazení zaměstnávat alespoň 10 zaměstnanců. K 1. 10. 2018 bylo do *Režimu Ukrajina* celkem zařazeno cca 27 400 uchazečů od 1420 společností.

Dne 31. 1. 2018 vláda (svým usnesením č. 79) schválila navýšení kapacity *Režimu Ukrajina* o 10 000 žádostí o zaměstnaneckou kartu ročně na celkovou kapacitu 19 600 žádostí, a také rozšíření projektu na Mongolsko a Filipíny ve formě *Režimu pro ostatní státy*. Projekt *Režim ostatní státy* byl spuštěn 1. 5. 2018 a jeho zaměření na Mongolsko a Filipíny odpovídá vysokému potenciálu těchto států ve vztahu k zaměstnanecké migraci a zájmu českých zaměstnavatelů.

Režim slouží cílenému a výběrovému přijímání a vyřizování žádostí o zaměstnanecké karty pro výkon kvalifikované pracovní činnosti na území ČR. Roční kapacita pro tento projekt je 1000 uchazečů jak pro Mongolsko, tak i pro Filipíny. Projekt *Režim ostatní státy* byl od 1. 9. 2018 rozšířen o Srbsko s roční kapacitou 2000 žádostí o zaměstnanecké karty. Zároveň došlo ke schválení navýšení systematizace dotčených rezortů (MPSV, MPO, MV, MZV).

Od 1. 1. 2018 začala realizace migračního projektu s názvem *Zvláštní postupy pro pracovníky do zemědělství a potravinářství z Ukrajiny*. Projekt je obdobou *Režimu Ukrajina* – slouží českým zaměstnavatelům k získávání pracovníků do zemědělství a potravinářství na dobu maximálně 12 měsíců. Během realizace došlo k rozšíření o sektor lesnictví s ohledem na kúrovcovou kalamitu

v českých lesích. Roční kvóta tak byla upravena na 500 žádostí o zaměstnaneckou kartu a 1 500 žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem sezónního zaměstnání.

3.4 Konkurenceschopnost: investice, podnikatelské prostředí a veřejná správa

3.4.1 Investiční politika

Dne 26. září 2018 vláda projednala a schválila návrh zákona, kterým mění zákon č. 72/2000 Sb., o **investičních pobídkách** a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Hlavním cílem tohoto zákona je omezit poskytování investičních pobídek, a to pouze na projekty s vyšší přidanou hodnotou, které jsou spojené s činnostmi výzkumu a vývoje a s tvorbou kvalifikovanějších pracovních míst, nebo na projekty s lokalizací do hospodářsky problémových regionů. Nabytí účinnosti novely lze očekávat v polovině příštího roku.

Novou formou **finančních nástrojů**, která bude letos v ČR spuštěna, jsou kapitálové vstupy. V průběhu roku 2018 byli předběžně vybráni tři finanční zprostředkovatelé, s nimiž Evropský investiční fond (EIF) v současné době dokončuje vyjednávání o smluvních podmínkách. Očekává se, že do konce roku 2018 EIF výběr finančních zprostředkovatelů dokončí, a ti následně provedou první investice do inovativních podniků tak, aby mohly být prostředky v objemu 50 mil. EUR vyčerpány do konce roku 2023.

ČR se zároveň prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu a Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s. (ČMZRB) zapojila na konci roku 2017 do regionálního projektu Středoevropský fond fondů (SFF), který je taktéž implementován ze strany EIF. Český vklad do SFF bude činit 8 mil. EUR hrazených z prostředků státního rozpočtu. Celkový investiční kapitál SFF po započtení všech ostatních investorských vkladů dosahuje 97 mil. EUR. V rámci této částky pochází 40 % ze zdrojů EIF. Další soukromé investiční zdroje přibudou na úrovni finančních zprostředkovatelů. Páka veřejných zdrojů by se měla pohybovat nejméně na 3,3násobku konečných realizovaných investic. V průběhu roku 2018 začaly fungovat již dva investiční fondy působící na českém trhu financované ze SFF (ESPIRA a ENERN TECH II), zaměřené na inovativní podniky. V současnosti provádí EIF výběr dalších finančních zprostředkovatelů. Životnost fondu fondů (investiční období) je určena celkem na 17 let.

V rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) byla zahájena realizace **programů podpory malých a středních podniků** (MSP) formou úvěrů a ve spolupráci s ČMZRB byl připraven program *EXPANZE*, jehož I. výzva (úvěrový fond) byla vyhlášena 28. 4. 2017. Na tento program byla vyčleněna alokace cca 8,8 mld. Kč. K 30. 9. 2018 bylo přijato již 291 žádostí o úvěr v objemu přes 2,2 mld. Kč, byly podepsány úvěrové smlouvy v objemu přes 1,1 mld. Kč a vyčerpány úvěry ve výši 557 mil. Kč. Aktuálně se připravuje realokace v programu Expanze, která umožní vnik záručního fondu s alokací 4 mld. Kč.

MPO podporuje MSP i z národních zdrojů, jedná se o mj. o tyto národní programy:

- **ZÁRUKA 2015 až 2023**, který ve spolupráci s ČMZRB podporuje prostřednictvím záruk přístup podnikatelů k bankovním úvěrům na realizaci jejich podnikatelských projektů. K 30. 9. 2018 bylo přijato 10 375 žádostí o záruku v objemu přes 21 mld. Kč a bylo poskytnuto 9 319 záruk v objemu přes 19 mld. Kč, které umožnily zaručit úvěry v objemu přes 27 mld. Kč. Tento program je spolufinancován z programu COSME (EFSI) formou poskytnutí tzv. protizáruky EIF.

- **VADIUM 2018 až 2023**, který ve spolupráci s ČMZRB podporuje prostřednictvím bankovních záruk přístup malých a středních podnikatelů k zakázkám z výběrových/zadávacích řízení.

- **INOSTART**, který ve spolupráci s ČMZRB a Českou spořitelnou, a.s., podporuje inovativní činnosti malých a středních podnikatelů, kteří obtížně získávají prostředky na financování vlastní podnikatelské činnosti. Program je nyní realizován MPO z prostředků původně vyčleněných z česko-švýcarských fondů.

Obdobnou formou, tj. zvýhodněnými úvěry, jsou podnikatelé podpořeni v rámci OP PIK i v programu *Úspory energie*, v rámci kterého MSP (ale i velké podniky) mohou žádat o zvýhodněné úvěry na projekty, které povedou ke **snížení energetické náročnosti podnikatelského sektoru**. Na tento program je vyčleněna alokace cca 1,9 mld. Kč a I. výzva byla vyhlášena 19. 9. 2017. Od zahájení programu byly přijaty žádosti v objemu 35 mil. Kč. V rámci OP ŽP byl ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí spuštěn první finanční nástroj zaměřený na oblast snižování environmentálních rizik. V současnosti probíhá postupný příjem žádostí a schvalování projektů. Dle předběžného posouzení jsou dále zaváděny finanční nástroje v oblasti odpadů. Nástroj na podporu materiálového a energetického využití odpadů je připravován ke spuštění v roce 2019.

3.4.2 Podnikatelské prostředí a snižování administrativní zátěže

V roce 2018 pokračovala intenzivní práce napříč jednotlivými orgány státní správy zaměřená na **snižování administrativní zátěže podnikatelů**. Byl vyhodnocen stav plnění 28 opatření, která byla naplánována. Výsledný přehled jejich plnění byl součástí materiálu Informace o snižování administrativní zátěže podnikatelů za rok 2017, který byl vládou ČR schválen usnesením vlády č. 463 ze dne 18. 7. 2018. Z naplánovaných opatření se podařilo zrealizovat 13 opatření a z nově navržených opatření bylo splněno 5 opatření, tj. celkem bylo splněno 18 opatření. Na následující období je v řešení 19 opatření. Mezi opatření, jejichž realizace přispěje ke snížení administrativní zátěže, patří zejména elektronizace veřejné správy (eGovernment). K dosažení stanoveného cíle do konce roku 2020, kterým je snížení zátěže podnikatelů prostřednictvím 40 opatření, zbývá zrealizovat 22 opatření.

Rovněž pokračovala činnost *Expertní skupiny pro snižování administrativní zátěže podnikatelů*. V průběhu roku 2018 MPO usilovalo o zřízení tzv. antibyrokratických komisí na jednotlivých resortech. V září 2018 byla schválena modifikace činnosti *Expertní skupiny pro snižování administrativní zátěže podnikatelů* při MPO spočívající v půlročním rotujícím předsednictví jejími členy včetně MPO a navýšení počtu jednání na 6-8 ročně. Cílem schválených změn je zvýšení efektivity a flexibility její činnosti.

Ministerstvo průmyslu a obchodu navrhuje zavést několik systémových opatření, která jsou zaměřena na zlepšení celkového systému přípravy legislativy. Systémová opatření byla projednána a schválena *Expertní skupinou pro snižování administrativní zátěže podnikatelů*. Po mezirezortním připomínkovém řízení bude materiál popisující navrhovaná systémová opatření předložen ke schválení vládou ČR.

Pokračuje průběžné plnění **Ekoauditů**. Z předchozích etap bylo splněno 127 úkolů, v případě 23 úkolů plnění dosud probíhá. Nová etapa pro období 2019 – 2020 byla zahájena screeningem podnikatelského prostředí, na základě kterého bylo po verifikaci v průběhu roku 2018 identifikováno 13 nových úkolů. Z 61 úkolů z roku 2010 bylo k dnešnímu dni splněno 56 úkolů, z 36 úkolů z roku 2013 bylo k dnešnímu dni splněno 27 úkolů, ze 46 úkolů z roku 2015 bylo k dnešnímu dni splněno 39 úkolů a ze 7 úkolů z roku 2017 bylo k dnešnímu dni splněno 5 úkolů. Kompletní zpráva o plnění všech stanovených úkolů, včetně definování nových, bude součástí materiálu předloženého do vlády koncem roku 2018.

V oblasti **zátěže dopadající na veřejnou správu** byla např. zpracována *Metodika optimalizace sběru dat* určená primárně pro ministerstva a další ústřední orgány státní správy. Ve vztahu k občanům je připravován projekt zmapování byrokratické zátěže, jehož cílem je odstranění či snížení nadbytečné zátěže dopadající na občany (redukce časové a finanční náročnosti řešení životních situací při styku s veřejnou správou), jakož i zjednodušení administrativních procedur.

Aktuální potřeby MSP jsou reflektovány v *Akčním plánu podpory malých a středních podnikatelů na rok 2018*. Na jeho základě je mj. podporován program *Technologie* a program *Nemovitosti* pro strukturálně postižené regiony.¹³

V oblasti **informování podnikatelské sféry** je nyní klíčová mj. implementace nařízení o zřízení Jednotné digitální brány, které unijní instituce schválily v září 2018 a jehož vstup v platnost se očekává v prosinci 2018. Nařízení bude však plně aplikovatelné až v roce 2023. Implementace nařízení bude znamenat významný kvalitativní posun v dostupnosti informací pro podnikatele na vnitřním trhu EU. ČR také aktivně podporovala aktivity, které vhodným způsobem připomněly 25leté výročí existence vnitřního trhu EU (např. konference, která proběhla 8. 6. 2018 v Praze).

Objem **českého exportu** za první pololetí roku 2018 činil 2,166 bil. Kč¹⁴. Zahraničnímu obchodu ČR se v prvním pololetí 2018 podařilo udržet tempo z předcházejícího období, když vývoz mírně vzrostl o 0,2 % a dovoz se zvýšil o 1,6 %. Podíl vývozu do zemí EU byl 84,28 %, což představuje malé zvýšení oproti roku 2017 o 0,33 %. Součástí podpory exportu je i nadále diverzifikace a zvýšení přímého vývozu mimo EU, struktura ekonomiky a silná provázanost s vnitřním trhem však v nejbližší době radikálnější změnu patrně neumožní.

V rámci stávajících opatření zajišťujících podporu exportu a poskytujících firmám přístup ke službám Jednotné zahraniční sítě bylo v Klientském centru v prvním pololetí 2018 přijato 393 požadavků na služby Jednotné zahraniční sítě. Agentura CzechTrade poskytla asistenci formou svých služeb v 1109 případech.

Dle cíle Exportní strategie ČR, jímž je napojení systému podpory exportu na systém podpory vědy, výzkumu a inovací, dochází k propojování podpory inovací a nových technologií (cíle Průmyslu 4.0 naplňované například pomocí Technologické agentury ČR či agentury CzechInvest), rozvoje podnikání (ČMZRB) s podporou exportu a internacionalizací firem (CzechTrade, CzechTourism, ČEB, EGAP). V rámci platformy *Tým Česko* (agentury CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, TA ČR, státní finanční instituce ČMZRB, ČEB a EGAP) začaly klíčové státní agentury a další instituce koordinovat své aktivity a posilovat meziinstitucionální (horizontální) vazby a spolupráci tak, aby došlo nejen k nalezení úspor, ale také k nárůstu efektivity jejich činnosti. Konzultanti jednotlivých organizací začali nabízet služby v rámci celého portfolia všech participujících subjektů. Cílem *Týmu Česko* je zjednodušení přístupu firem k nabízené státní podpoře a zároveň i snížení administrativní náročnosti pro firmy díky předávaným informacím o potřebách firem mezi zapojenými institucemi. Členové *Týmu Česko* společně představují ucelenou nabídku služeb ve všech fázích podnikání - od inovace (nápadu), přes rozvoj až po expanzi na globální trhy. Na podpoře zvyšování přidané hodnoty českého exportu a využívání inovací se podílí i pracovní skupina pro Podporu exportu výsledků výzkumu a vývoje, jejíž jádro tvoří TAČR, EGAP, MZV, MPO, SPČR, CzechTrade a další organizace. Skupina zajišťuje přímý kontakt mezi řešiteli projektů a výrobcí konečných produktů.

Za účelem **zlepšení insolvenčního prostředí** Ministerstvo spravedlnosti vypracovalo návrh novely insolvenčního zákona.¹⁵ Tento návrh byl dne 17. 1. 2018 schválen vládou a dne 3. 10. 2018 ho projednala Poslanecká sněmovna ve druhém čtení. Cílem návrhu je zpřístupnění institutu oddlužení širšímu okruhu poctivých dlužníků za současného zapojení těchto dlužníků do transparentní ekonomické činnosti a uspokojení věřitelů z majetku dlužníků.

3.4.3 Kvalita veřejné správy a legislativního prostředí

Ministerstvo vnitra předložilo dne 27. 6. 2018 vládě pro informaci *Výroční zprávu o stavu veřejné správy v ČR za rok 2017*, která zahrnuje i průběžnou evaluační zprávu k plnění *Strategického rámce*

¹³ Jedná se o programy pro Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský kraj, které jsou v souladu s vládou schválenou Strategií hospodářské restrukturalizace těchto krajů a návazným Akčním plánem.

¹⁴ Dle ČSÚ; přeshraniční pojetí.

¹⁵ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.

rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020. Evaluační zpráva shrnuje dosavadní postup plnění jednotlivých cílů Strategického rámce, resp. opatření uvedených v Implementačních plánech.

Na základě vládou schválené *Metodiky zavádění řízení kvality ve služebních úřadech* a schváleného *Metodického pokynu pro řízení kvality ve služebních úřadech* probíhá zavádění konkrétních opatření vedoucích ke **zvýšení kvality státní správy** se zaměřením na lidské zdroje. Mj. proběhla pilotní aplikace metodiky zavádění řízení kvality na dvou služebních úřadech a jsou poskytovány konzultace ke zpracování projektových záměrů s cílem čerpat podporu z OP Z na zavádění řízení kvality.

S cílem vytvořit předpoklady pro další **profesionalizaci státní služby** MV předložilo návrh zákona, kterým se mění zákon o státní službě a další související zákony. Návrh byl ve 3. čtení na 20. schůzi Poslanecké sněmovny projednán a schválen. Poslaneckou sněmovnou schválený návrh zákona směřuje k vyšší flexibilitě a operativnosti státní služby. Mezi významná opatření patří rozšíření okruhu osob, které se mohou účastnit výběrových řízení na představené, rozšíření důvodů pro odvolání představených či snížení počtu oborů státní služby, jež je možné stanovit pro služební místo. Mezi stěžejní změny patří též úprava systému služebního hodnocení, jehož cílem je jeho zjednodušení a zvýšení efektivity. Součástí jsou i další změny, jež si vyžádala praxe, a jež jsou nezbytné z hlediska zvýšení efektivity státní služby jako například explicitní zakotvení dalšího důvodu pro převedení na jiné služební místo.

S cílem **modernizovat proces Hodnocení dopadů regulace (RIA)** byla iniciována debata nad jeho dalším směřováním v ČR. Na základě podnětů ministerstev a dalších ústředních správních úřadů byly identifikovány oblasti, jejichž úpravou by mohlo dojít k eliminaci formalismu a celkovému zefektivnění procesu RIA při zachování jeho účelu, tj. hodnocení významných dopadů navrhované legislativy. K projednání těchto oblastí byla ustanovena pracovní skupina složená ze zástupců jednotlivých resortů. Výsledkem jednání pracovní skupiny by měly být konkrétní návrhy změn, které by se měly promítnout do Legislativních pravidel vlády a Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA) – nejlépe již v průběhu roku 2019. Pro prohlubování znalostí zpracovatelů RIA Úřad vlády v roce 2018 zorganizoval sérii deseti vzdělávacích seminářů, kterých se účastnily více než dvě stovky úředníků z 27 státních institucí. K prohloubení znalostí o procesu RIA a jeho praktickému provádění slouží rovněž nová Metodika přezkumu účinnosti právních předpisů (ex post RIA).

K **registru smluv** byl nasazen nový anonymizační program, který slouží pro potřeby úředníků veřejné správy. K 30. 9. 2018 bylo v registru smluv celkově zveřejněno cca 1.580.000 smluv od téměř 8.000 subjektů.

Vládní agendu v oblasti **boje s korupcí** prozatím stanovuje pouze *Akční plán boje s korupcí na rok 2018*, který byl vládou schválen na začátku ledna 2018. Do konce listopadu 2018 bude vládě ke schválení předložen nový střednědobý protikorupční strategický dokument *Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022*. Obsahová náplň tohoto dokumentu byla průběžně projednávána na jednáních Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. Mezi další důležitá protikorupční legislativní opatření, která by měla být vládě předložena do konce roku 2018, patří například návrh zákona o ochraně oznamovatelů nebo návrh zákona o lobbování.

3.4.4 Zadávání veřejných zakázek

Vláda dne 19. 7. 2018 přijala usnesení o změně usnesení vlády ze dne 21. června 2017 č. 467 o uložení povinnosti využívat **Národní elektronický nástroj (NEN)** při zadávání veřejných zakázek. Mezi hlavní změny patří sjednocení povinnosti zadávat v NEN všechny veřejné zakázky s předpokládanou hodnotou přesahující 500 000,- Kč bez DPH. Dále změna rozsahu možného udělení výjimky z povinného používání NEN¹⁶ a přechodné období pro zadavatele, kteří nemusí postupovat při zadávání veřejných zakázek malého rozsahu v souladu s čl. XI Pravidel využívání

¹⁶ Nově lze získat výjimku z povinného využívání NEN pro všechny veřejné zakázky zadavatele. Do 30. 6. 2018 bylo možné požádat o výjimku pouze na ty veřejné zakázky, jejichž předmětem nebylo pořízení komodit uvedených v příloze č. 1 usnesení 467/2017.

NEN, a to do prvního dne 4. měsíce od data jejich vydání ministryní pro místní rozvoj. Byly také nově uloženy úkoly pro ministryni pro místní rozvoj týkající se realizace činností směřujících k zrychlení odezev systému a aktualizace akčního plánu plnění *Strategie elektronizace veřejných zakázek 2016-2020*.

V různé fázi rozpracovanosti jsou opatření k zajištění optimalizace provozu jednotlivých modulů začleněných do **Národní infrastruktury pro zadávání VZ** (např. sjednocení Věstníku veřejných zakázek a Informačního systému o VZ) nebo implementace opatření souvisejících s elektronizací VZ vzešlých z rozvoje jak národních, tak evropských projektů elektronizace veřejné správy (např. zajištění souladu elektronických nástrojů s evropským nařízením eIDAS¹⁷ nebo Směrnice o elektronické fakturaci při zadávání VZ). Pro budoucí aktivity týkající se rozvoje Národní infrastruktury pro zadávání VZ budou zvažovány i možnosti spolufinancování z evropských fondů.

3.4.5 Digitální agenda a eGovernment

Dne 3. 10. 2018 byl vládou schválen program *Digitální Česko*¹⁸. Program je souborem koncepcí zajišťujících předpoklady dlouhodobé prosperity ČR v prostředí **probíhající digitalizace**. Jeho náplň je možné definovat pojmem *Strategie koordinované a komplexní digitalizace ČR 2018+*. *Digitální Česko* zastřešuje tři hlavní pilíře (dílčí koncepce/strategie), které tvoří jeden logický celek s velkým počtem vnitřních vazeb, ale zároveň ve struktuře reflektují zacílení na různé příjemce a rovněž odlišnosti dané současným legislativním vymezením:

1. Česko v digitální Evropě
2. Informační koncepce ČR
3. Koncepce Digitální ekonomika a společnost

Hlavním důvodem rozdělení této problematiky do tří pilířů je konzistence a kontinuita daná již přijatými materiály na úrovni EU i ČR a potřeba shody s platnou národní legislativou, která poměrně přesně vymezuje obsahový rámec *Informační koncepce ČR*. Mezi hlavní cíle programu patří zajištění připravenosti podnikatelů, sektorů i občanů na rychlé zavádění a změny vyvolané digitalizací, dále konektivita a digitální struktura a v neposlední řadě i konektivita a důvěra v digitální prostředí.

Česko v digitální Evropě je základní vládní koncepcí, která se zaměřuje na jednotný digitální trh v Evropě (Digital Single Market, DSM) a stanovuje hlavní a dílčí cíle ČR v oblasti vyjednávání o digitálních agendách. Cílem dokumentu je na jedno místo shrnout hlavní témata týkající se politiky jednotného digitálního trhu v Evropě a nastavit základní principy proaktivního přístupu v prosazování souvisejících zájmů ČR a jejích občanů. Dokument předpokládá a cílí na koordinovaný přístup akterů státní správy a aktivní zapojení hospodářských a sociálních partnerů do konzultačních procesů a je provazován na další strategické a poziční dokumenty vlády. Navazuje obecně na Koncepci působení ČR v EU, rámcovou pozici ČR ke *Strategii pro jednotný digitální trh v Evropě* a schválené poziční materiály k jednotlivým iniciativám a legislativním návrhům. Jednotný digitální trh v Evropě je horizontální oblastí, která v sobě nese řadu témat – od autorskoprávního rámce, přes ochranu soukromí on-line až po digitální zdanění. Provázanost a přesah témat vyžaduje koordinovaný přístup, díky němuž budou zájmy ČR v Evropě prosazovány jednotným hlasem.

Informační koncepce ČR (IKČR) je základním dokumentem, který stanovuje na základě zmocnění podle § 5a odst. 1 zákona č. 365/2000 Sb.¹⁹ cíle ČR v oblasti informačních systémů veřejné správy a obecné principy pořizování, vytváření, správy a provozování informačních systémů veřejné správy v ČR na období 5 let. IKČR navazuje na strategický cíl SC3: Dobudování eGovernmentu Strategického rámce rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 - 2020 (SRR VS) a dále jej

¹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu.

¹⁸ Usnesení vlády č. 629/2018.

¹⁹ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů.

rozpracovává tak, aby se mohl uplatnit při dlouhodobém řízení rozvoje IS jednotlivých orgánů veřejné správy. Vyjma úzké provazby s materiálem Digitální Česko je IKČR provázána také se vznikajícím strategickým materiálem Klienty orientovaná veřejná správa 2030, který bude na SRR VS navazovat jak časově, tak i tematicky, a jehož vytvoření je uloženo usnesením vlády č. 680 ze dne 27. srpna 2014. Na základě úzké provazby mezi oběma materiály budou intervence oblasti Governmentu i eGovernmentu vzájemně koordinovány, reálná koordinace bude probíhat na platformě Společného řídicího výboru pro eGovernment a služby informační společnosti, kterým budou Rada vlády pro informační společnost a Rada vlády pro veřejnou správu provázány.

Navržené změny v oblasti digitalizace budou mít zásadní dopad i na obecnou veřejnou správu, jejíž fungování i struktura musí být s aktivitami v oblasti eGovernmentu v odpovídajícím souladu.

Koncepce *Digitální ekonomika a společnost* představuje základní pilíř celospolečenských změn, které přináší tzv. čtvrtá průmyslová revoluce. Tento strategický dokument má za cíl zajistit koordinaci agend spadajících do všech oblastí digitální ekonomiky a života společnosti, napříč veřejnou správou, hospodářskými a sociálními partnery, akademickou sférou a odbornou veřejností. Celková gesce za koncepci "Digitální ekonomika a společnost" náleží Ministerstvu průmyslu a obchodu (MPO). Vzhledem ke skutečnosti, že tento materiál řeší mnoho průřezových oblastí, kde MPO není hlavním gestorem, bude v této souvislosti plnit funkci koordinační a odborná a věcná gesce zůstává na jednotlivých gestorech a spolugestorech, a to v souladu s kompetenčním zákonem. MPO bude tedy při naplňování tohoto materiálu úzce spolupracovat s dalšími gestory a spolugestory jednotlivých dílčích a hlavních cílů, např. s MŠMT, MPSV, MF a dalšími. Detailní koordinace a rozdělení do jednotlivých expertních skupin a výborů bude koordinováno v rámci nové struktury RVIS.

Centrálním, koordinačním a řídicím orgánem programu *Digitální Česko* a výše uvedených celků je *Rada vlády pro informační společnost*, v čele s vládním zmocněncem pro informační technologie a digitalizaci, ve spolupráci s příslušnými ministerstvy a sociálními a hospodářskými partnery. Realizace bude probíhat v úřadech a resortech v souladu s jejich gesci dle kompetenčního zákona²⁰.

Významnou roli bude hrát vláda ČR zejména z důvodu přesahu záběru koncepce do problematiky vyjednávání v rámci EU (která je mimo gesci náměstků rezortů zastoupených v předsednictvu RVIS). Zásadní je rovněž role vlády ve schvalování průběžných doporučení předsednictva RVIS v rámci realizace, uvolňování zdrojů, resp. zmíněné zadávání úkolů mimo rámec gesce náměstků – členů předsednictva RVIS. Neméně významná role bude příslušet jednotlivým ministerstvům a dalším úřadům, které pro realizaci většiny aktivit této ambiciózní koncepce budou muset uvolnit adekvátní zdroje lidské i finanční, včetně zázemí.

V souvislosti s **rozvojem vysokorychlostního internetu** je třeba upozornit na novelu zákona č. 416/2009 Sb. (zákon č. 169/2018 Sb.), přičemž v oblasti elektronických komunikací byla do novely zahrnuta taková opatření, která v souhrnu pomohou zrychlit stavění sítí až o jeden rok. V současnosti Ministerstvo dopravy připravuje další novelu zákona č. 416/2009 Sb., která navazuje na předchozí schválenou poslaneckou novelu, přičemž i v této novele bude řešena problematika sítí elektronických komunikací, a to konkrétně problematika přípoloží.

Probíhá implementace nových organizačních a technických opatření podle loňských novel zákona o **kybernetické bezpečnosti**²¹. Vybraní pracovníci MV se podíleli i na testování e-learningového kurzu k problematice kybernetické bezpečnosti, který byl vytvořen Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost. Kurz byl spuštěn v 1. kvartálu roku 2018.

V roce 2018 MK pokračovalo v pracích na realizaci projektu *Vytvoření národního portálu digitalizovaného obsahu "Czechiana"*, nyní je aktuálně ve fázi kontroly zadávací dokumentace ze strany MF a Centra pro regionální rozvoj ČR, po jejím schválení proběhne samotná soutěž, výběr dodavatele a následné implementační práce. Z dalších projektových aktivit MK lze zmínit přípravu

²⁰ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ V roce 2017 proběhly dvě významné novely zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a to prostřednictvím zákona č. 104/2017 Sb., a zákona č. 205/2017 Sb.).

zadávací dokumentace pro projekt *Národní e-knihovna z oblasti knihovnictví* (v gesci Národní knihovny) či přípravu zadávací dokumentace pro projekt zavedení *Národní platformy pro elektronickou správu a evidenci muzejních sbírek a agend (ELVIS)*. Všechny tyto projekty mají právní akt ze strany Řídícího orgánu IROP (MMR).

Dne 18. srpna 2017 byl publikován **zákon o elektronické identifikaci**²² a s ním související změnový zákon, které nabyly účinnosti dne 1. července 2018. V souladu se zákonem o elektronické identifikaci, který vychází z nařízení eIDAS, byl vybudován a otestován v pilotním provozu informační systém, který má za úkol poskytovat identitní a autentizační služby pro potřeby elektronického podání nejen na národní úrovni, ale bude kompatibilní i s přeshraničními systémy elektronické identifikace. Na základě Národního identitního schématu byl vytvořen informační systém Národního bodu pro identifikaci a autentizaci (NIA), který je v době po účinnosti zákona č. 250/2017 (od 1. 7. 2018) provozován v ostrém režimu a bez výpadku. Národní uzel eIDAS (GTW) prošel testy (smlouvy byly podepsány se dvěma společnostmi) a nyní je uveden do plného provozu. Rutinní provoz, včetně postupného rozvoje (v případě notifikace prostředků pro elektronickou identifikaci dalších členských států), je zajištěn úspěšně uzavřenou veřejnou soutěží, ve formě smlouvy na dobu 4 let.

Národní architektonický plán (NAP) je důležitou součástí rozvoje a zefektivnění **eGovernmentu** v ČR. Společně s Národním architektonickým rámcem (NAR) tvoří celistvou oblast Národní architektury ČR (NAČR). Prvotním vstupem do centrálního řízení NAČR je výše uvedená *Informační koncepce ČR v rámci Digitálního Česka*.

V rámci posuzování projektů týkajících se **výdajů na ICT** začne MV²³ postupně shromažďovat jednotlivé dílčí a individuální architektonické modely, které bude doplňovat centrálními sdílenými službami. Ke sběru a uchovávání bude sloužit tzv. sekundární centrální architektonické úložiště vznikající v rámci rozvoje registru práv a povinností, které by mělo být dokončeno v letošním roce. Současně probíhá příprava na výběrové řízení pro primární úložiště a modelovací nástroj v rámci projektu MV – Modelování architektury a sjednocení provozních dat. Tento projekt počítá s realizací do konce roku 2020.

V rámci přípravy vybudování **eGovernment cloudu** byla v Radě vlády pro informační společnost zřízena příslušná pracovní skupina pro Přípravu vybudování eGovernment cloudu, která nyní předkládá vládě komplexní analytickou zprávu, na jejímž základě bude rozhodnuto o dalším postupu v oblasti implementace a vybudování eGovernment cloudu v ČR.

Dne 1. 7. 2018²⁴ nabyla účinnosti novela zákona o občanských průkazech. Od tohoto dne bylo zahájeno vystavování **nových elektronických občanských průkazů** s čipem (eOP). Tento eOP je vybaven kontaktním elektronickým čipem, na kterém je již při výrobě nahrán identifikační certifikát občanského průkazu. Jedná se o základní nástroj sloužící občanům pro prezenční i vzdálené prokázání totožnosti (on-line) s nejvyšší úrovní důvěry zaštitěné státem. S využitím elektronického občanského průkazu je občanům umožněno vzdáleně konzumovat služby státu, některé za podmínky existence datové schránky. Od 1. listopadu jsou k dispozici obslužné aplikace eObčanka k nově vydávaným eOP i pro uživatele jiných zařízení, než jsou ta, která používají operační systém MS Windows. Elektronické funkce aplikací eObčanka tak mohou nově používat i uživatelé Linuxu, macOS a mobilních zařízení s Androidem²⁵. V současné době probíhá v souladu s eIDAS příprava dokumentů k notifikaci eOP jako prostředku pro elektronickou identifikaci a autentizaci ČR s vysokou úrovní záruky. Termín ohlášení do příslušných institucí EU (odeslání všech notifikačních dokumentů) je plánován do konce roku 2018.

²² Zákon č.250/2017 Sb.

²³ Dle usnesení vlády č. 889 ze dne 2. listopadu 2015 a zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy.

²⁴ Zákon č. 195/2017 Sb.

²⁵ Dostupné z: <https://info.eidentita.cz/download/>

ČR realizuje **transpozici směrnice o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru**. Návrh zákona o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací, který transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 ze dne 26. října 2016 o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru, je projednáván v Poslanecké sněmovně jako sněmovní tisk č. 170.

Od ledna 2018 je přístupná nová verze **Portálu veřejné správy (PVS)**²⁶, která odpovídá aktuálním uživatelským nárokům na přehlednost a intuitivní ovládání, nově je portál také upraven pro zobrazení na různých druzích zařízení včetně mobilních telefonů. Publikovaná verze je zatím první etapou v budování nového portálu, která splňuje všechny legislativní požadavky. Obsah portálu bude v dalších etapách postupně doplňován tak, aby z něj vzniklo místo, kde každý jednoduše najde všechny potřebné informace, které se týkají veřejné správy, a řadu záležitostí zde přímo vyřídí díky online aplikacím, které zde budou k dispozici. V budoucnu nabídne novou koncepci životních událostí a katalog služeb veřejné správy.

PVS byl nedávno rozšířen o transakční část, tzv. **Portál občana**.²⁷ Pro občana tento portál představuje jeho osobní prostor ve vztahu ke službám orgánů veřejné moci. Nabízí občanovi zejména realizaci elektronického podání, zajištění výstupů a přístup k osobním údajům z informačních systémů veřejné správy včetně základních registrů, dále například osobní archiv datových zpráv, úložiště dokumentů či kalendář. Občané mohou vstupovat do Portálu občana prostřednictvím přístupu se zaručenou elektronickou identitou, např. s využitím občanského průkazu s elektronickou částí, a to samoobslužně (pomocí počítače, tabletu a mobilu). V současné době je k dispozici kolem 40 služeb. Současná nabídka služeb státu, které jsou dostupné online prostřednictvím Portálu občana, se bude dále rozšiřovat. Portál občana se v budoucnu stane bránou ke všem elektronickým službám státu.

V průběhu roku 2018 bylo úspěšně uzavřeno vyhodnocení veřejných zakázek na realizaci systému **e-Sbírka a e-Legislativa**. Smlouvy s vybranými dodavateli byly podepsány k 15. říjnu 2018 a k témuž datu byla zahájena dodavatelská realizace systému e-Sbírka a e-Legislativa. Současně byl předložen a v meziresortním připomínkovém řízení a vládou projednán a schválen návrh změnového zákona k zákonu o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv. Tento návrh byl postoupen do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, kde je projednáván jako sněmovní tisk 256. Spuštění obou systémů do ostrého provozu se předpokládá k 1. lednu 2021 a je navázáno na nabytí účinnosti zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

3.5 Sektorové politiky

3.5.1 Výzkum, vývoj a inovace

Ke **zlepšování kvality výzkumu a vývoje** během roku 2018 výrazně přispívá pokračování realizace opatření definovaných v *Národní politice VaVal* a implementace *Národní RIS3 strategie*, zejména v kontextu podpory provázanější spolupráce akademické a podnikové sféry ve výzkumu a vývoji. Do konce roku 2018 bude vládě předložena zpráva o hodnocení plnění opatření *Národní politiky VaVal*, jejíž součástí bude aktualizace *Národní politiky VaVal na období 2019 – 2020*. Na období 2021+ bude připravena nová *Národní politika VaVal*. Příprava *Zprávy o hodnocení plnění opatření Národní politiky VaVal*, aktualizace *Národní politiky VaVal* a tvorba *Národní politiky VaVal 2021+* probíhá v úzké spolupráci RVVI/UV-RVV s MŠMT a MPO v rámci Pracovní skupiny k aktualizaci *Národní politiky VaVal*, ustavené v 1. polovině roku 2018.

Národní politika VaVal udává hlavní směry v oblasti výzkumu, vývoje a inovací a zastřešuje ostatní související strategické dokumenty ČR. Dokument klade větší důraz na podporu aplikovaného výzkumu pro potřeby ekonomiky a státní správy a určuje klíčové obory a výzkumná témata, na něž by se měl

²⁶ Dostupné z: <https://gov.cz/obcan/>

²⁷ Dostupné z: <https://obcan.portal.gov.cz/prihlaseni>

aplikovaný výzkum zaměřit. Národní RIS3 strategie je klíčovým implementačním nástrojem podstatné části NP VaVal, zejména v oblasti podpory aplikovaného výzkumu prostřednictvím efektivního zacílení evropských, národních, regionálních a soukromých prostředků na aktivity vedoucí k posílení výzkumné inovační kapacity a do prioritně vytyčených perspektivních oblastí na národní i krajské úrovni, s cílem maximálně využít národní znalostní potenciál.

Usnesením vlády ČR č. 168 ze dne 14. března 2018 bylo s účinností k 1. dubnu 2018 schváleno převedení agendy Národní **RIS3 strategie** z Úřadu vlády ČR na MPO. Povinnosti uložené bývalému místopředsedovi vlády pro vědu, výzkum a inovace tímto usnesením přecházejí na ministryni průmyslu a obchodu. Agenda Národní RIS3 strategie se na MPO stala součástí nově zřízené sekce technologií 4.0, v jejímž rámci tvoří prioritní složku pro tvorbu systému a koncepce podpory aplikovaného a orientovaného výzkumu v ČR. Národní RIS3 strategie odráží priority našeho hospodářství, na něž by se měly zaměřit programy ESIF (schválení Národní RIS3 strategie vládou ČR a Evropskou komisí bylo nutnou podmínkou pro čerpání dotací z příslušných ESIF), vybrané rezortní programy podpory výzkumu a vývoje a vybrané programy Technologické agentury ČR.

V roce 2018 byla vládě předložena pravidelná roční *Zpráva o realizaci Národní RIS3 strategie za rok 2017 a Plán implementace Národní RIS3 strategie na období 2018 – 2019*.²⁸ Do konce roku 2018 bude vládě ke schválení předložena také aktualizace Národní RIS3 strategie na období 2019 – 2020. V průběhu roku 2018 byly pak zahájeny přípravy nové RIS3 strategie pro nové programové období 2021 – 2027.

V polovině roku 2019 bude vládě předložena hodnotící zpráva o průběhu implementace Národní RIS3 strategie v ČR. Se závěry hodnotící zprávy budou seznámeni zástupci krajů ČR, zástupci Národních inovačních platforem a zástupci Evropské komise.

V rámci nastaveného monitoringu Národní RIS3 strategie jsou v programech ESIF sledovány projekty s plánovanými celkovými výdaji ve výši cca 212 mld. Kč, v programech Technologické agentury ČR projekty s plánovanými celkovými náklady ve výši cca 11 mld. Kč a v rezortních programech ve výši cca 5 mld. Kč. Sledována je mimo jiné podpora ekonomické a výzkumné specializace a cílů stanovených v Národní RIS3 strategii pro aplikovaný a orientovaný výzkum v ČR. V oblasti ekonomické specializace se jedná zejména o podporu odvětví Digitální ekonomika a digitální obsah, Strojírenství a mechatronika, Elektronika a elektrotechnika, Automotive a odvětví zaměřená na biotechnologie, přípravu léčiv a výrobu prostředků zdravotnické techniky. V oblasti výzkumné specializace jde zejména o nové materiály, pokročilé výrobní technologie, fotoniku, mikro a nanoelektroniku, nanotechnologie a průmyslové biotechnologie. Nejvíce byly v rámci Národní RIS3 strategie podpořeny projekty zaměřené na inovace ve firmách, spolupráci výzkumných organizací a firem a na využívání ICT v podnikání.

Významným příspěvkem je pokračování implementace *Metodiky hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací* (Metodika 17+), která je jedním z hlavních nástrojů řízení celého systému VaVal, a to zejména v oblasti hodnocení výsledků aplikovaného výzkumu i v oblasti motivace akademické sféry ke spolupráci se sférou soukromou. V souvislosti s harmonogramem postupné implementace Metodiky 17+ byla stabilizována výše institucionální podpory pro jednotlivé poskytovatele, resp. výzkumné organizace. Přestože výchozí základna pro stabilizaci výše institucionální podpory byla do značné míry deformována předchozím nedokonalým systémem rozdělování institucionální podpory podle RIV bodů, přinesl tento krok určitou stabilitu a předvídatelnost institucionálního financování pro jednotlivé výzkumné organizace. Metodika 17+ posílila rovněž úlohu poskytovatelů při hodnocení a strategickém směřování výzkumných organizací, které zřizuje nebo kterým poskytuje institucionální podporu. Na národní úrovni jsou výsledky v Modulu 1 Metodiky 17+ posuzované nejen podle kritéria přínos k poznání, ale též zvláště podle kritéria společenské relevance, což je kritérium primárně cílené na výsledky aplikované. Tvorba

²⁸ Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/ris3-strategie/dokumenty/>

poznatků využitelných v praxi a vazby výzkumných organizací na aplikační sektor jsou zvláště zohledněny v Modulu 3 Metodiky 17+, kde je posuzována společenská relevance VaV, a to zejména u VO, jejichž misí je realizace VaV po potřebě uživatelů.

Zásadní přínos ke zlepšení kvality VaV představoval **nárůst výdajů státního rozpočtu na VaVal** v období let 2014–2018 spolu s lepším zacílením těchto prostředků. Díky analýzám a řízené faktické diskusi se všemi zainteresovanými stranami bylo navýšení rozpočtu směřováno na zajištění stabilního a dlouhodobého financování výzkumných organizací, dále na podporu mezinárodní spolupráce, posílení spolupráce firem s veřejnými výzkumnými subjekty, podporu excelentního výzkumu atp. RVVI zahájila v létě 2018 pravidelná jednání o výdajích na VaV s poskytovateli, jejichž cílem je zajistit udržitelnost celého systému a efektivitu veřejných výdajů i v souvislosti s novým programovacím obdobím 2021 – 2025. Od roku 2015 je státní rozpočet VaVal koncipován jako součást přípravy na období po roce 2020, kdy vzniká riziko poklesu podílu výdajů na VaVal financovaných z veřejných zdrojů z 1 % HDP v roce 2017 až k hranici 0,6 % HDP po roce 2023 způsobeného útlumem zdrojů EU. Od roku 2015, kdy výdaje státního rozpočtu na VaVal byly dle zákona o státním rozpočtu ve výši 26,9 mld. Kč, se podařilo do roku 2018 navýšit rozpočet na VaVal o 7,9 mld. Kč, tj. o 29 %, na celkových 34,8 mld. Kč. Při tvorbě rozpočtu jsou v maximální míře zapojovány dlouhodobě kumulované nároky z nespotřebovaných výdajů.

Udržitelnost výzkumných infrastruktur byla projednána Radou pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI). Na svém 339. zasedání ze dne 26. října 2018 doporučila RVVI vládě ke schválení materiálů *Návrh velkých výzkumných infrastruktur ke schválení poskytování účelové podpory do roku 2022*. V rámci projednávání byla posuzována i udržitelnost a personální kapacita.

RVVI se v únoru 2018 začala znovu zabývat **problematikou daňových odpočtů na výzkum a vývoj**, které považuje za plnohodnotnou součást státní podpory VaVal a konkurenceschopnosti ČR. V 1. polovině roku 2018 byla ustavena pracovní skupina pro daňové odpočty na výzkum a vývoj, aby ve spolupráci s ministryní financí analyzovala a předložila případný návrh změn v systému daňových odpočtů na výzkum a vývoj. Cíle a závěry pracovní skupiny budou promítnuty do připravované novelizace zákona o daních z příjmu.

RVVI v roce 2018 posuzuje **udržitelnost velkých výzkumných infrastruktur** z hlediska udržitelnosti financování a jejich přínosu a na základě podkladů MŠMT je průběžně hodnocen systém financování velkých výzkumných infrastruktur z hlediska jejich dlouhodobě udržitelného rozvoje a jejich integrace do mezinárodních výzkumných infrastruktur. Bylo dosaženo dohody MŠMT a RVVI ohledně financování velkých výzkumných infrastruktur z prostředků účelové podpory MŠMT v letech 2020 až 2022, a to ve výši 1890 mil. Kč při zapojení nároků z nespotřebovaných výdajů MŠMT, čímž budou výdajové rámce navýšeny na potřebnou úroveň 1890 mil. Kč.²⁹ Stejným principem budou nároky z nespotřebovaných výdajů MŠMT využity také pro financování nových úspěšně ex-ante zhodnocených velkých výzkumných infrastruktur v počátečním roku realizace projektů v roce 2019.

Rada pro výzkum, vývoj a inovace ve věci *Koncepce informačního systému VaVal na období 2016 – 2020* připravuje aktualizaci Koncepce s rozšířením o další opatření, které by zajistily další efektivní rozvoj IS VaVal. Jedním z klíčových opatření je realizace Certifikace IS VaVal z hlediska Systému řízení bezpečnosti informací (ISMS) – mezinárodní norma ISO 27001.

V roce 2018 bylo provedeno **hodnocení výsledků výzkumných organizací** dle Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů, schválené usnesením vlády ČR ze dne 8. 2. 2017 č. 107. Pro tento rok stanovuje Metodika provést na národní úrovni implementaci vybraných aspektů modulu M1 - kvalita vybraných výsledků a pro všechny výsledky uplatněné v roce 2016 z Rejstříku informací o výsledcích, pro které je bibliometrie vhodným nástrojem hodnocení,

²⁹ Oproti výši 1720 mil. Kč schválené usnesením vlády ČR ze dne 16. května 2018 č. 309 o návrhu výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2019 se střednědobým výhledem na léta 2020 a 2021 a dlouhodobým výhledem do roku 2025.

vypracovat bibliometrickou analýzu všech časopiseckých výstupů s použitím mezinárodních databází a bibliometrických nástrojů dle modulu M2 - Výkonnost výzkumu.

Za účelem hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů podle Metodiky byly ustaveny Radou pro výzkum, vývoj a inovace **Odborné panely a Odborný orgán hodnotitelů**. Hlavní funkcí panelů bylo zajistit distribuci výsledků zařazených do jim věcně příslušného oboru ke vzdálenému recenznímu posouzení externím hodnotitelům sdruženým v Odborném orgánu hodnotitelů, rozhodovat ve sporných případech a zároveň připravit odborné komentáře k souhrnným zprávám, které byly pomocí bibliometrické analýzy vypracovány na úroveň jednotlivých oborů. Odborný orgán hodnotitelů prováděl vzdálené recenzování za účelem posouzení výsledků výzkumných organizací podle Metodiky a v souladu s rozpisem postupného náběhu v rámci implementačního období a podle Postupu hodnocení výsledků v roce 2017. Pomocí bibliometrické analýzy bylo celkem provedeno hodnocení cca 28.000 výsledků. Pomocí vzdálených recenzí bylo provedeno celkem 2.903 recenzních posouzení a zhodnoceno celkem 1419 výsledků. V průběhu roku byly zpracovány a zveřejněny na <http://hodnoceni17.rvvi.cz> oborové zprávy a zprávy za výzkumné organizace v rámci M1 – Hodnocení vybraných výsledků, a také oborové zprávy a zprávy za výzkumné organizace v rámci M2 – Bibliometrické analýzy. Do konce roku 2018 jsou naplánována jednání Rady pro výzkum, vývoj a inovace s poskytovateli a odborníky (tzv. tripartita) o výsledcích hodnocení, po nich bude následovat první indikativní členění výzkumných organizací. V září 2018 Rada pro výzkum, vývoj a inovace vzala na vědomí materiál Hodnocení vysokých škol podle Metodiky 2017+ v Modulech M3, M4 a M5, který bude po schválení sloužit k realizaci kompletního hodnocení.

Dlouhodobě probíhá **navyšování finanční podpory ze státního rozpočtu na národní programy aplikovaného výzkumu** (zejména programy podporující spolupráci mezi soukromým a veřejným sektorem realizované MPO a TA ČR). Tvorba poznatků využitelných v praxi a vazby výzkumných organizací na aplikační sektor jsou zohledněny v Modulu 3 Metodiky 17+, kde je posuzována společenská relevance VaV, a to zejména u výzkumných organizací, jejichž posláním je realizace VaV pro potřeby uživatelů.

Nástrojem k zajištění podmínek českým subjektům pro rozvoj **strategicky významných kosmických technologií** je rámcový projekt k implementaci podpory, kterou Evropská vesmírná agentura (ESA) poskytne aktivitám týkajícím se vesmíru v ČR. Projekt českým subjektům umožní přímou konkurenci velkým zahraničním společnostem a účast v evropských i globálních dodavatelských řetězcích. To je realizováno prostřednictvím otevřené Výzvy pro podávání návrhů, vypsané ESA se souhlasem ČR. Projektové žádosti jsou hodnoceny jak ESA, tak českou stranou. Do září 2018 se sešlo celkem 26 návrhů projektů v celkem pěti kolech. Čtyři kola (22 návrhů) již byla vyhodnocena a celkový objem připadající na schválené projekty je 17,2 mil. EUR. V pátém kole byly přijaty projektové žádosti, které jsou nyní v procesu hodnocení, v celkové hodnotě 8,1 mil. EUR. Vzhledem k tomu, že na kontrakty je v programu vyčleněno cca 22,4 mil EUR, již nyní je v programu potenciální deficit 2,9 mil. EUR s tím, že s 0,9 mil. EUR je předběžně rezervováno na výcvikový rámec mladých odborníků formou stipendií v ESA (*National Trainee Programme*) a s tím, že v prosinci 2018 je uzavírka šestého kola podávání projektových žádostí. Zájem o program je tedy zřejmý, stejně jako potřeba zajistit jeho pokračování. Financování na rok 2019 je v rozpočtovém procesu na rok 2019 a ve střednědobém výhledu na roky 2020 a 2021.

3.5.2 Doprava

V rámci efektivního dobudování páteřní dopravní infrastruktury a napojení zbývajících regionů a hlavních průmyslových center na hlavní české i evropské trasy, což je nezbytná podmínka udržitelného ekonomického růstu, pokračovala v roce 2018 výstavba dopravní infrastruktury v souladu se schváleným dokumentem Dopravní sektorové strategie, 2. fáze.

Od ledna 2018 je účinná tzv. **velká novela stavebního zákona**, provedená zákonem č. 225/2017 Sb. Přinesla např. možnost časové úspory zhruba 6-12 měsíců při pořizování změn a aktualizací územně plánovacích dokumentací, nejsou-li požadovány územně rozdílné varianty řešení, jelikož v těchto případech je možné využít zkrácený postup. Došlo také ke zkrácení lhůt pro přezkum územně

plánovací dokumentace ze tří let na jeden rok od nabytí její účinnosti. V oblasti územního rozhodování a stavebního řádu novela přinesla především zavedení nového institutu společného řízení, ve kterém lze stavbu zároveň umístit i povolit, včetně posouzení vlivů na životní prostředí (tzv. EIA), tam, kde je vyžadováno. Institut společného řízení lze využít i pro stavby či soubor staveb, kdy tomu do prosince 2017 bránila rozdílná příslušnost stavebních úřadů.

Dne 31. srpna 2018 nabyl účinnosti zákon č. 169/2018 Sb., kterým se novelizoval zákon č. 416/2009 Sb., **o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací**. Novela tohoto zákona byla iniciována poslaneckým návrhem, přičemž na výsledném znění se aktivní účastí při jeho projednávání v Poslanecké sněmovně podílely i jednotlivé zodpovědné resorty, především Ministerstvo dopravy, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo pro místní rozvoj. Zákon přinesl mnoho novinek reflektujících nejpalčivější problémy spojené s přípravou dopravních staveb. Novelou byly upraveny následující oblasti:

1) možnost mezitímního rozhodnutí při vyvlastnění (výše náhrady se určí samostatným rozhodnutím) u prioritních staveb dle přílohy zákona; 2) jednoznačná pravidla pro splnění podmínky vyvlastnění; 3) efektivnější doručování písemností; 4) možnosti vykupovat zbylé nevyužitelné pozemky i nad rámec trvalého záboru; 5) vyloučení předkupního práva spoluvlastníků; 6) snížení byrokracie při odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu; 7) vstupy na pozemky pro přípravné práce, průzkumy a měření ze zákona; 8) Usnadnění výpovědi nájemních smluv; 9) Navýšení cen za zřizovaná věcná břemena; 10) Jednoznačnější pravidla pro realizaci přeložek inženýrských sítí (elektro, plyn, voda); 11) změna pravidel pro směny pozemků, majitelé měli mnohdy nereálné představy o možnostech nabídky státu; 12) fikce souhlasu dotčených orgánů státní správy; 13) změna působnosti stavebních úřadů – stavby dopravní infrastruktury budou v první instanci umísťovat kraje, odvolání bude řešit Ministerstvo dopravy; 14) změna působnosti vyvlastňovacích úřadů dtto v 1. instanci kraj, odvolání bude řešeno na Ministerstvu dopravy.

Za první půlrok účinnosti velké novely stavebního zákona se projevily i některé problematické oblasti, např. oblast závazných stanovisek orgánů územního plánování. Na tyto problémy reagovala **novela stavebního zákona účinná od tohoto září** provedená výše zmíněným zákonem č. 169/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Dílčí novela stavebního zákona zredukovala rozsah záměrů, pro které je závazné stanovisko orgánu územního plánování nutné. Jedná se o jednoduché záměry, které nemají zásadní dopad do území, např. studny individuálního zásobování vodou, či vybrané stavby související s bydlením a rodinnou rekreací apod.

Výsledná podoba novely stavebního zákona účinná od 1. 1. 2018 nesplnila všechna očekávání, která do ní MMR, ale i odborná veřejnost vkládaly. Proto byly již v průběhu roku 2017 zahájeny přípravné práce na **rekodifikaci veřejného stavebního práva** a v září 2017 byl vládě předložen materiál *Rekodifikace veřejného stavebního práva - Základní teze*, který identifikoval klíčové problémy v oblasti veřejného stavebního práva a definoval oblasti, kterým je třeba se v rámci rekodifikace věnovat (např. zrychlit a zefektivnit povoloovací procesy ve všech právních předpisech, které upravují nebo se dotýkají veřejného stavebního práva v ČR; zhodnotit a prověřit opodstatněnost spojeného modelu výkonu veřejné správy; vyhodnotit možnosti redukce počtu dotčených orgánů; zohlednit nové technologie, zejména digitalizaci a elektronizaci veřejné správy včetně využití technologie BIM; a další).

V září 2018 předložilo MMR vládě materiál *Rekodifikace veřejného stavebního práva - Informace o hlavních směrech a cílech rekodifikace*, který obsahoval informace o právním okolí stavebního zákona, rozříštěnosti a obsáhlosti problematiky veřejného stavebního práva v ČR, definice problémů, návrhy jejich řešení, cíle v jednotlivých oblastech a předpokládaný harmonogram prací rekodifikace veřejného stavebního práva. Právní okolí ke stavebnímu zákonu tvoří cca 80 zákonů. To svědčí o zcela zásadní rozříštěnosti a v důsledku i o nepřehlednosti a komplikovanosti právní úpravy. Aby došlo ke skutečné nápravě v oblasti veřejného stavebního práva a zásadnímu zjednodušení přípravy staveb a povolovacích procesů, je nezbytné změnit nejenom stavební zákon, ale další zákony, a je

bezpodmínečně nutné navrhnout a přijmout zásadní úpravy i mnoha souvisejících zákonů a provést také podstatnější reformu veřejné správy v ČR. Nyní probíhají práce na přípravě návrhu věcného záměru zákona, projednání návrhu věcného záměru zákona se předpokládá v termínu 03/2019 a schválení 03/2020.³⁰

Vzhledem k tomu, že proces rekonstrukce veřejného stavebního práva bude i podle velmi ambiciózního časového harmonogramu časově náročný, byla v předloženém materiálu navržena čtyři témata na další dílčí novelu stavebního zákona a správního řádu, která by měla být zpracována do konce roku 2018. Jedná se o tato témata:

- **Fikce souhlasného závazného stanoviska**, která předpokládá zavést lhůtu pro vydání závazného stanoviska (max. 60 dnů), a pokud dotčený orgán nevydá závazné stanovisko ve stanovené lhůtě, platí, že vydal souhlasné závazné stanovisko bez podmínek.³¹
- **Zrušení přezkumu závazných stanovisek podle § 4 stavebního zákona**. Novelou stavebního zákona provedenou zákonem č. 225/2017 Sb., byla do stavebního zákona vložena speciální právní úprava přezkumu závazných stanovisek (jednalo se o pozměňovací návrh předložený při projednávání novely v Poslanecké sněmovně). Tato právní úprava je obtížně aplikovatelná a naprosto nesystémová. Navrhuje se proto vypuštění těchto problematických ustanovení a upřesnění úpravy v obecném předpise, tedy správním řádu, a to včetně doplnění lhůt, které v současné úpravě chybí.
- **Dokumentace na úrovni státu podrobně řešící záměr náležející do kompetence centrálních orgánů**. Politika územního rozvoje je závazná pro pořizování zásad územního rozvoje jednotlivých krajů a dalších nižších stupňů územně plánovacích dokumentací. Územně plánovací dokumentace je v současném právním prostředí hierarchizovaná. Zpracování záměrů vymezených v Politice územního rozvoje, přestože je pro územně plánovací dokumentaci závazná, je často velmi časově náročné. Jako řešení se jeví zavedení realizačního nástroje na úrovni státu, který by v příslušné podrobnosti řešil komplexně daný záměr, který by byl obsažen v politice územního rozvoje a náležel do kompetence státu.
- **Zavedení Národního geoportálu územního plánování**. Cílem úpravy by mělo být zavedení jednotného geoportálu, na kterém budou zobrazeny veškeré výstupy územního plánování v ČR v jednotném datovém formátu tak, aby bylo umožněno nad těmito daty zpracovávat také geografické úlohy. Tento stav je žádoucí i pro investory a developery, kteří se pohybují napříč celým územím republiky.

V rámci klíčových priorit, mezi které patří mj. rozvoj dopravní infrastruktury, harmonizace podmínek na přepravním trhu, rozvoj železniční a vodní dopravy, zlepšení kvality silniční dopravy, podpora multimodálních přepravních systémů, stabilizace financování veřejné dopravy či využití alternativních energií (CNG, LNG, vodík a elektřina), bude např. v rámci železničních projektů dokončena stavba modernizace trati Rokycany Plzeň včetně 4 km dlouhého Ejpovického tunelu na 3. tranzitním železničním koridoru. V případě silniční dopravy lze uvést např. uvedení do provozu úseku Postoloprty-mimoúrovňová křižovatka Bitozeves na D7. V rámci projektů vodní dopravy probíhá výběrové řízení na zhotovitele stavby zlepšení plavebních podmínek mezi Mělníkem a Prahou. Rovněž v oblasti multimodální dopravy jsou realizovány na národní úrovni dva programy podpory:

Podpora modernizace a výstavby překladišť kombinované dopravy, kde je podporována modernizace a výstavba překladišť kombinované dopravy s veřejným přístupem a to včetně pořízení manipulačních zařízení. V letech 2016 až 2018 byly vyhlášeny 3 výzvy pro předkládání projektů, dosud byla schválena podpora 4 projektů.

³⁰ K zajištění efektivního a co nejrychlejšího postupu při rekonstrukci veřejného stavebního práva bylo dne 8. 10.2018 uzavřeno Memorandum o spolupráci MMR a Hospodářské komory (HK). Podle tohoto Memoranda připraví HK mj. návrh věcného záměru. stavebního zákona, posouzení dopadů regulace (RIA) a v souladu s Legislativními pravidly vlády návrh paragrafového znění stavebního zákona a změnového zákona. MMR poskytne HK součinnost nezbytnou k plnění předmětu Memoranda.

³¹ Fikce souhlasného závazného stanoviska se nebude vztahovat na závazné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí (stanovisko podle § 9a zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

Dále bude realizován program *Pořízení přepravních jednotek kombinované dopravy*, první výzva k předkládání projektů bude vyhlášena počátkem roku 2019. Podporováno bude pořízení přepravních jednotek pro kontinentální kombinovanou dopravu. Míra podpory dosáhne maximálně 30 % způsobilých nákladů.

V roce 2018 byla přípravou analytické části zahájena **příprava Dopravní politiky pro období 2021 – 2027**. Předpokládaný termín předložení vládě ke schválení je duben 2020. V únoru 2018 byla schválena aktualizace dokumentu *Dopravní sektorové strategie*, 2. fáze (usnesení vlády č. 136).

V případě *Koncepce vodní dopravy* pokračoval proces jejího projednávání v souvislosti s řešením významně negativního vlivu koncepce na lokality soustavy lokalit Natura 2000. Vláda rozhodla usnesením vlády č. 46, že ve vztahu k dotčeným lokalitám soustavy Natura 2000 je převažujícím veřejným zájmem rozvoj **vnitrozemské vodní dopravy**. Zákonným předpokladem schválení *Koncepce vodní dopravy* je stanovení kompenzačních opatření, která jsou prověřována odbornými studiemi, jež budou tvořit podklad pro stanovisko příslušného orgánu ochrany přírody. Teprve následně bude případně možné v souladu se zákonem Koncepci předložit vládě ke schválení.

22. května 2017 schválila Vláda ČR dokument Program rozvoje rychlých železničních spojení v ČR, který spolu s Technicko-provozní studií - Technická řešení vysokorychlostních tratí je důležitým krokem k budoucímu zavedení nového subsystému rychlé železniční dopravy v ČR. V roce 2018 byly rozpracovány studie proveditelnosti pro **vysokorychlostní spojení** Praha – Ústí n/L – státní hranice a Praha – Brno – Břeclav. Předpokládá se, že první studie bude dokončena v první polovině 2019 a studie Praha – Brno - Břeclav pak v roce 2020. V současné době pak probíhá výběrové řízení na zhotovitele studie proveditelnosti Brno – Přerov – Ostrava.

V návaznosti na materiál *Vize rozvoje autonomní mobility* schválený vládou probíhá příprava *Akčního plánu autonomního řízení*, který bude předložen vládě k projednání do 31. prosince 2018, dále podpora realizace testování a provozu **autonomních vozidel** a jednání se sousedními státy o spolupráci na přeshraničním testování autonomních vozidel a o spolupráci v oblasti autonomní mobility formou společně řešených projektů.

3.5.3 Energetika a energetická účinnost

V oblasti energetické účinnosti vykazuje ČR dle posledního hodnocení **deficit v plnění závazku nových úspor energie** dle čl. 7 směrnice o energetické účinnosti. Cíl ČR dle čl. 7 směrnice o energetické účinnosti je stanoven ve výši 51,1 PJ nových úspor energie (což představuje průměrně 7,3 PJ nových úspor ročně), tj. celkem 204,4 PJ kumulovaných úspor energie do roku 2020. Z analýzy plnění závazku předkládané Komisi, která byla provedena k 30. 3. 2018, vyplývá, že za období 2014-2017 bylo dosaženo 39,5 PJ kumulovaných úspor energie. Tento objem úspor představuje 17,7 PJ realizovaných nových úspor energie v daném období.

Nedostatečné plnění nových úspor je spojeno zejména s nižším čerpáním alokovaných prostředků v programech podpory v této oblasti, než bylo predikováno. Naopak dle průběžného hodnocení se potvrzuje fungování a přínos tzv. měkkých opatření, která generují očekávané úspory.³²

V prosinci 2017 došlo ke zpracování **metodiky započítávání úspor z měkkých opatření** (zvyšování povědomí, vzdělávání, odborná příprava) implementovaných v rámci alternativního schématu pro plnění závazku systému povinného zvyšování energetické účinnosti dle čl. 7 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti. Metodika byla zpracována ze strany ČVUT s názvem *Hodnocení dopadů měkkých nástrojů v rámci naplňování cílů energetické efektivity*. Na základě metodiky byla zpětně vyhodnocena měkká opatření (některých podpor ze Státního programu na úsporu energie pro období 2017-2021, tzv. program EFEKT) a došlo k dodatečnému vykázání nových úspor energie ve výši 1,2 PJ za období 2014-2017, což představuje cca 7 % ze současného objemu dosažených úspor energie.

³² Detailněji v Národním akčním plánu energetické účinnosti.

Nadále jsou podporovány energetické úspory realizované metodou EPC (*Energetické služby se zárukou*). Rozšíření portfolia výzev programu EFEKT (podpora *Přípravy realizace kvalitních energeticky úsporných projektů se zásadami dobré praxe*) zároveň podporuje rozvoj přípravy projektů ve státním sektoru řešených metodou EPC. V současné době je v realizaci v rámci programu EFEKT 5 projektů Věžeňské služby ČR řešených metodou EPC. Předpokládá se, že díky těmto pilotním projektům vznikne postup pro státní sektor, podle kterého budou moci být tímto způsobem realizovány další projekty v tomto sektoru i přes legislativně-administrativní problémy.

Na základě usnesení vlády č. 469 ze dne 18. července 2018 byla schválena **změna programu ENERG**. Na základě provedených změn budou nově moci čerpat podporu na realizaci energeticky úsporných projektů i velké podniky provádějící svou podnikatelskou činnost na území hl. m. Prahy. Změna programové dokumentace umožní snížit administrativní zátěž pro žadatele a rozšířit uznatelné náklady na technickou přípravu projektu. Změny umožní flexibilně reagovat na potřeby trhu, což bude mít zásadní vliv na absorpční kapacitu a efektivitu čerpání prostředků. V návaznosti na tyto změny byla dne 6. 9. 2018 vyhlášena II. výzva. Dle pravidelných zpráv poskytovaných ze strany ČMZRB jsou v jednání 4 žádosti o poskytnutí zvýhodněného úvěru.

V rámci **programu EFEKT** byly na konci srpna 2018 vyhlášeny výzvy k podávání žádostí na rok 2019 s alokací prostředků ve výši 150 mil. Kč. Termín pro podávání žádostí o dotaci se liší podle jednotlivých aktivit, u většiny se však jedná o konec listopadu 2018. Projekty ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení jsou nově kromě programu EFEKT podporovány také obdobnou výzvou vyhlášenou MŽP. Na základě dohody mezi MPO a MŽP byly vyhlášeny dvě výzvy na rekonstrukci veřejného osvětlení s tím, že MŽP bude podporovat obce a města do 100 tis. obyvatel, které se nacházejí na území CHKO, a MPO bude podporovat ostatní obce. Alokace programu EFEKT na zvyšování energetické účinnosti veřejného osvětlení pro rok 2019 bude činit 90 mil. Kč, což je stejná výše jako v roce 2018. Alokace výzvy 6/2018 NPŽP pro obce v CHKO je stanovena na 30 mil. Kč, obdobná podpora je také v rámci výzvy 9/2018 NPŽP na podporu obcí v NP, kde činí alokace na snížení světelného znečištění minimálně 15 mil. Kč.

V rámci OP PIK, konkrétně programu Úspory energie, byla 29. června 2018 zveřejněna IV. výzva s celkovou finanční alokací ve výši 6 mld. Kč. Zahájení příjmu žádostí bylo stanoveno ke dni 2. července 2018 a konec příjmu žádostí byl stanoven k 29. dubnu 2019. Nové nastavení výzvy bylo projednáno v širokém kruhu sociálních partnerů a bylo jednomyslně odsouhlaseno na jednání Monitorovacího výboru. Ve výzvě bylo provedeno několik zásadních změn pro zvýšení absorpční kapacity, a to zejména snížení minimální bodové hranice z 60 na 50 bodů, snížení administrativní náročnosti prostřednictvím vypuštění podrobných položkových rozpočtů jako povinné přílohy a zahrnutí nákladů na organizaci výběrového řízení do způsobilých výdajů.

V rámci OP ŽP, prioritní osy 5, specifického cíle 5.1: *Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie* byly dosud vyhlášeny 4 výzvy s celkovou alokací 12 mld. Kč. Aktuálně (do 31. 1. 2019) je pro příjem žádostí o podporu otevřena výzva č. 100 s alokací 3 mld. Kč. V roce 2019 je plánováno vyhlášení výzvy s alokací 4 mld. Kč. K 28. září 2018 bylo v rámci OP ŽP a plnění SC 5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití OZE schváleno 1342 žádostí za téměř 5,2 mld. Kč prostředků EU. Odhadované úspory energie ze schválených projektů činí téměř 760 000 GJ/rok.

V rámci OP ŽP, prioritní osy 5, specifického cíle 5.2: *Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov* byly dosud vyhlášeny 2 výzvy s alokací 0,7 mld. Kč. V případě SC 5.2 Dosáhnout vysokého energetického standardu nových **veřejných budov** bylo v rámci 61. výzvy s příjmem žádostí do 31. 10. 2019 přijato 20 žádostí a 6 projektů je již v realizaci. V případě schválení všech 20 dosud podaných žádostí bude již alokace ve výši 0,5 mld. Kč prostředků EU mírně překročena. Zároveň byla se Státním fondem životního prostředí ČR (SFŽP) konzultována řada dalších projektů, které jsou v přípravě, a řídicí orgán proto zvažuje možnosti navýšení alokace pro SC 5.2 a využití jiných finančních zdrojů např. Nová zelená úsporám (NZÚ).

Na podporu realizace energeticky úsporných opatření je zaměřen i národní program **Nová zelená úsporám** (NZÚ). V rámci programu je v současné době podporována spolu se zateplením, výměnou neefektivních zdrojů energie a instalací obnovitelných zdrojů energie i výstavba domů s velmi nízkou energetickou náročností. V rámci programu jsou podporována výše uvedená opatření v rodinných domech, v bytových domech na území hlavního města Prahy je podporováno snížení energetické náročnosti a efektivní využití zdrojů energie, na území celé ČR je pak v sektoru bytových domů podporována výstavba domů s velmi nízkou energetickou náročností.

Od října 2015 probíhá příjem žádostí do 3. výzvy pro rodinné domy s kontinuálním a dlouhodobým podáváním žádostí. K 31. 8. 2018 bylo v sektoru rodinných domů aktivních 28 331 žádostí s požadovanou výší podpory 5 867 mil. Kč.

Pro bytové domy na území hl. m. Prahy jsou v rámci 2. výzvy pro bytové domy přijímány žádosti od poloviny března 2016. K 31. 8. 2018 bylo aktivních 427 žádostí s požadovanou výší podpory 359,6 mil. Kč. Od 9. 1. 2017 probíhá příjem žádostí v rámci vyhlášené 3. Výzvy na podporu výstavby bytových domů s velmi nízkou energetickou náročností na území ČR. K 31. 8. 2018 bylo aktivních 9 žádostí s požadovanou výší podpory 41,2 mil. Kč.

Usnesením vlády ČR č. 955 ze dne 2. 11. 2016 bylo ministru životního prostředí uloženo vyčlenit a poskytnout podporu z prostředků programu NZÚ na energeticky úsporná opatření v budovách ústředních institucí uvedených v Plánu rekonstrukce objektů v působnosti článku 5 směrnice EP a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti pro rok 2016 s výhledem do roku 2020 formou posílení vlastních zdrojů žadatele u schválených žádostí podaných ve vyhlášených výzvách v rámci specifického cíle 5.1 (Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie) prioritní osy 5 (Energetické úspory) OP ŽP ve výši 45 % ze způsobilých výdajů. Dále bylo uloženo vyčlenit a poskytnout podporu z prostředků programu NZÚ v celkové výši 1 260 mil. Kč organizačním složkám státu, státním příspěvkovým organizacím a veřejným výzkumným institucím, na energeticky úsporná opatření v budovách mimo působnost článku 5 směrnice EP a Rady 2012/27/EU ze dne 25. 10. 2012 o energetické účinnosti formou posílení vlastních zdrojů žadatele u schválených žádostí podaných ve vyhlášených výzvách v rámci specifického cíle 5.1 prioritní osy 5 (Energetické úspory) OP ŽP v maximální výši 45 % ze způsobilých výdajů.

V rámci 19., 39. a 70. výzvy OP ŽP bylo podáno a schváleno k podpoře z NZÚ 136 projektů s požadavkem na spolufinancování z NZÚ ve výši 1 706 mil. Kč. K 31. 8. 2018 bylo podpořeno 26 projektů částkou 117 mil. Kč. Další projekty k podpoře z NZÚ jsou očekávány v rámci právě probíhající 100. výzvy OPŽP.

Dotace do oblasti energetických úspor v roce 2018 pokračovaly i z IROP. Ve výzvě č. 78 *Energetické úspory v bytových domech III.* s alokací 3,5 mld. Kč z prostředků EU probíhá příjem žádostí od února 2018 do listopadu 2019.

Snižování energetické náročnosti je také součástí komplexní renovace bytových domů v rámci **národního programu PANEL 2013+**. Jedná se o podporu formou zvýhodněných (nízkoúročených) úvěrů s motivačním účinkem k realizaci úspor energie, která zároveň umožňuje opakované použití finančních prostředků k podpoře dalších projektů. Opatření má významné multiplikační efekty pro sektor stavebnictví s kladným dopadem na státní rozpočet. K datu 8. 10. 2018 SFRB uzavřel 34 úvěrových smluv ve výši 152,2 mil. Kč pro 1391 bytů. Tyto projekty vykazují úsporu 11 986 GJ. V současné době čeká na vyřízení dalších 5 žádostí a zároveň bylo uzavřeno 5 příslibů.

V oblasti dopravy jsou dlouhodobě **podporovány energeticky efektivnější druhy dopravy**, zvyšování podílů cyklistické dopravy a alternativních paliv, včetně infrastruktury pro alternativní paliva. V této souvislosti lze uvést pozitivní trend ve vývoji přepravních výkonů zejména v železniční dopravě (od roku 2010 nárůst o 44 % při nárůstu o cca 17 % individuální automobilové dopravy). Ze strany Ministerstva dopravy byl např. v listopadu 2017 spuštěn dotační program zaměřený na podporu

výstavby dobíjecích a plnicích stanic. Celková alokace tohoto programu činí 1,2 mld. Kč. V rámci prvních výzev pro jednotlivé podprogramy zaměřené na rozvoj páteří sítě rychlo-dobíjecích stanic, doplňkové sítě běžných dobíjecích stanic, plnicích stanic na CNG, LNG a vodík se předpokládá podpora projektů v celkové výši cca 400 mil Kč.

3.5.4 Životní prostředí, účinné využívání zdrojů a zemědělská politika

Na základě vyhodnocení implementace **Politiky ochrany klimatu v ČR** lze konstatovat, že většina úkolů je v přípravě nebo plněna průběžně. U několika úkolů došlo ke zpoždění oproti termínu plnění 31. 12. 2017. V roce 2018 pokračuje naplňování **Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu** (NAP adaptace), které bude vyhodnoceno v roce 2019. NAP adaptace je zaměřen na všechny hlavní projevy změny klimatu na území ČR: dlouhodobé sucho, povodně a přívalové povodně, zvyšování teplot, extrémní meteorologické jevy (vydatné srážky, extrémně vysoké teploty, extrémní vítr) a přírodní požáry. V roce 2020 proběhne aktualizace jak Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (adaptační strategie), tak i NAP adaptace. Adaptační opatření jsou finančně podporována řadou fondů a programů EU (OP ŽP, PRV – Program rozvoje venkova, IROP, Program LIFE, Finanční mechanismy EHP a Norska) a národních programů (např. POPFK - Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, PPK – Program péče o krajinu, NPŽP – Národní program životní prostředí).

V návaznosti na změny klimatu je klíčovou prioritou vlády **zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody**, proto ČR pokračuje v implementaci doporučených opatření vycházejících z *Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR* schválené vládou v červenci 2017. Realizace této koncepce probíhá, každý rok se připravuje poziční zpráva o pokroku pro odpovědné ministry a zpráva o naplňování koncepce má být předložena členům vlády do 31. prosince 2022. V rámci OP ŽP jsou podporovány projekty napomáhající řešit problémy v oblasti sucha v ČR, konkrétně v rámci prioritní osy 1: *Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní* (PO 1) a prioritní osy 4: *Ochrana a péče o přírodu a krajinu* (PO 4).³³

Vláda **podporuje obnovu a budování krajinných prvků a malých vodních nádrží**. Dále byla vytvořena struktura webového informačního systému monitorujícího parametry sucha a postupnou realizaci ostatních opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody, zejména obnovy a budování krajinných prvků a malých vodních nádrží, v kombinaci financování ze soukromých a veřejných zdrojů. V neposlední řadě pak realizaci opatření investičního i provozního charakteru pomáhajících zvýšit retenční schopnost krajiny a předcházet tak dopadům povodní i sucha (zejména v regionech dlouhodobě takto postižených) také cestou zvýšení účinnosti stimulačních opatření ke zlepšení vztahů zemědělských podniků k přírodním zdrojům, včetně preventivních investičních i neinvestičních opatření podniků ve vztahu k půdě, vodnímu režimu a zachování biodiverzity.

Dále byla vytvořena pracovní skupina ze zástupců MZe, MŽP a dalších odborných subjektů za účelem **přípravy novely vodního zákona**, která má řešit zejména problematiku sucha. V současnosti je v meziresortním připomínkovém řízení paragrafové znění novely, které obsahuje novou hlavu řešící zvládání sucha a stavu nedostatku vody, včetně přípravy operativních dokumentů – plánů pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody. V listopadu bude zahájen zkušební provoz předpovědního systému pro sucho – HAMR.

Na oblast boje proti suchu je v rámci OP ŽP 2014 – 2020 alokováno přibližně 12 mld. Kč. Do současné doby byly vyhlášeny jeho výzvy na opatření přispívající ke zvyšování odolnosti a připravenosti na období sucha (v rámci PO 1 i PO 4) s celkovou alokací přesahující 16 mld. Kč ze

³³ V rámci PO 1 jsou např. podporovány projekty výstavby a dostavby přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody či hospodaření se srážkovými vodami. V rámci PO 4 je možné podpořit v souvislosti s problematikou sucha např. budování či obnovu malých vodních nádrží, tůní a mokřadů, revitalizaci vodních toků a niv, přírodě blízká opatření cílená na zpomalení povrchového odtoku vody (travní pásy, průlehy), obnovu mezí či remízů apod.

zdrojů EU. Aktuálně jsou příslušné výzvy otevřené pro příjem žádostí o podporu a další výzvy se plánují i v následujícím roce 2019.

Pro druhé programové období (2014 – 2020) byl OP ŽP upraven tak, aby lépe odpovídal řešení problematiky sucha. Nyní jsou opatření na infiltraci povrchových a srážkových vod financována v rámci aktivity 1.3.2 – Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu a jejich další využití namísto jejich urychleného odvádění kanalizací do toků. V současné době probíhá průběžná 113. výzva na tuto aktivitu (společně s aktivitami zaměřenými na povodňovou ochranu intravilánu s celkovým příspěvkem z EU ve výši 1,8 mld. Kč. Komplementárním nástrojem je dotační titul **Dešťovka** (Národní program Životní prostředí), který je zaměřen na vlastníky či stavebníky rodinných a bytových domů. Od 1. 10. 2018 o dotaci mohou žádat domácnosti ze všech obcí z celé republiky (doposud byla určena jen pro domy z tzv. suchých obcí). Aktuálně probíhá druhé kolo výzvy Dešťovka z Národního programu Životní prostředí, jehož alokace byla od října 2018 navýšena na 340 mil. Kč.

Je žádoucí najít efektivní řešení pro trvale **udržitelné hospodaření s vodou**, a to i v rámci běžného podnikání, které každý den spotřebovává nemalé množství vodních zásob. Ministerstvo průmyslu a obchodu proto připravilo řadu novinek, s jejichž využitím počítá i do dalších období. První je *Program Expanze*, který podporuje projekty zaměřené na optimalizaci procesů nakládání s vodou a využití jejího potenciálu. Tento projekt je implementován již od 3. 9. 2018 s možnou finanční podporou ve formě úvěru ve výši 650 tis. Kč – 60 mil. Kč. Podpora je poskytována až do výše 45 % uznatelných nákladů s dobou splatnosti až 10 let. Jedná se o bezúročný úvěr pouze pro malé a střední podniky. Druhou je *Program Nemovitosti*, který je určen na budování retenčních nádrží a v jeho rámci jsou poskytovány dotace ve výši od 1 do 40 mil. Kč s mírou podpory 45/35 %, a to malým a středním podnikům. Třetí Program Inovační vouchery nabízí malým a středním podnikům na úsporná opatření pro hospodaření s vodou zvýšení míry podpory až na 85 % z prokázaných způsobilých výdajů, resp. dotace od 50 do 300 tis. Kč. Na jaře příštího roku se rovněž u *Programu Inovace* umožní čerpat podporu nejen pro malé a střední podniky jako dosud, ale i velké podniky (kód intervence 065) a dále budou rovněž upravena výběrová kritéria výzvy (bonifikace), resp. výše dotace od 1 do 40 mil. Kč s mírou podpory 45/35/25 %.

V červnu 2018 byla dokončena aktualizace předběžného **vyhodnocení povodňových rizik** a vymezení oblastí s významným povodňovým rizikem (tento plánovací cyklus končí v roce 2021 schválením aktualizovaných plánů pro zvládání povodňových rizik). Zároveň 1. června 2018 se stala účinnou nová vyhláška č. 79/2018 Sb., o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území a jejich dokumentace, která do stávajícího nástroje stanovování záplavových území implementovala principy z mapování povodňových rizik.

V souvislosti s dlouhodobým suchem došlo k plošnému zhoršení zdravotního stavu lesů, ztrátě vitality, obranyschopnosti a k rozvoji rozsáhlé **kůrovcové kalamity**. V této souvislosti byla na meziresortní úrovni přijata sada opatření pro řešení kůrovcové kalamity zahrnující problematiku doplnění chybějících pracovních kapacit v lesích, zvýšení kapacity dopravy, skladování a asanace kůrovcového dříví. V souvislosti s kůrovcovou kalamitou byla připravena novela vyhlášky č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní strážce (vyhl. č. 76/2018 Sb. nabyla účinnosti dne 1. 5. 2018) a novela zákona 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), v platném znění (aktuální stav – probíhá meziresortní připomínkové řízení). Zároveň bylo novelizováno nařízení vlády č. 30/2014 Sb., kterým se významně navyšují příspěvky na obnovu lesů postižených kůrovcovou kalamitou a zavádí nové dotace na asanaci kůrovcem napadeného dříví.³⁴ Oproti letošnímu roku by v roce 2019 mohlo být na příspěvcích vyplaceno až o 600 mil. Kč více (celkem až 1 mld. Kč).

V průběhu roku 2018 probíhalo plnění úkolů stanovených v Akčním plánu, kterým se realizují strategické cíle **Politiky druhotných surovin ČR**. Na jejich plnění se podíleli členové pracovních

³⁴ Účinnost od 1. 11. 2018 – uveřejněno ve sbírce zákonů pod č. 245/2018 Sb.

týmů složených ze zástupců dotčené podnikatelské sféry a příslušných rezortů a dalších odborných organizací veřejné správy. Mezi významné výsledky těchto pracovních týmů patří zejména: 1) Návrh vyhlášky, která stanoví kritéria, při jejichž splnění je znovuzískaná asfaltová směs vedlejším produktem nebo přestává být odpadem, a kritéria, při jejichž splnění přestává být asfaltová směs vyrobená z odpadní znovuzískané asfaltové směsi odpadem; 2) Návrh Katalogu výrobků s obsahem druhotných surovin využitelných ve stavebnictví; 3) Realizace 2. ročníku soutěže Přeměna odpadů na zdroje a zahájení 3. ročníku této soutěže, která má za cíl osvětu občanské i odborné veřejnosti v oblasti oběhového hospodářství; 4) Vyhlášení 4. výzvy programu podpory v rámci OP PIK se zaměřením na získávání, zpracování a využití druhotných surovin. Aktualizovaná Politika druhotných surovin ČR stanoví nové úkoly pro období 2019 – 2022, které přispějí k udržitelnému využívání zdrojů a k vytváření příznivých podmínek pro přechod ČR k oběhovému hospodářství. V termínu do 31. 12. 2018 bude aktualizace Politiky druhotných surovin ČR předložena vládě.

Návrhy nových zákonů v oblasti **odpadového hospodářství** (zákon o odpadech, zákon o vybraných výrobcích s ukončenou životností a novela zákona o obalech) byly upraveny s ohledem na nově přijatou unijní legislativu v rámci tzv. balíčku k oběhovému hospodářství (*circular economy package*), který byl přijat v květnu 2018, a předpokládá se jejich projednání v mezirezortním připomínkovém řízení na počátku roku 2019.

Novela zákona o odpadech v souvislosti s adaptací nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/852 o rtuti a o zrušení nařízení (ES) č. 1102/2008 a nařízení Rady (EU) 2017/997, kterým se mění příloha III směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES, pokud jde o nebezpečnou vlastnost HP 14 „ekotoxický“, je aktuálně projednávána v PSP ČR. Novela byla projednána výborem pro životní prostředí a zdravotnickým výborem PSP ČR.

Dále byla připravena novela vyhlášky č. 321/2014 Sb., o rozsahu a způsobu zajištění odděleného soustředování složek komunálních odpadů, která zavádí povinný celoroční sběr BRKO a povinnost sběru jedlých olejů a tuků z domácností od roku 2020. Vyhláška nabyde účinnosti 1. dubna 2019.

Opatření v **oblasti nerostných surovin** se týká implementace materiálu Surovinová politika ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů, která byla po projití procesem SEA schválena usnesením vlády ze dne 14. června 2017 č. 441. Cílem aktualizované surovinové politiky je vytvořit koherentní strategii pro období následujících 15 let, která vytyčuje mantinely pro využívání nerostných surovin, jak z domácích, tak i ze zahraničních zdrojů. Do návrhu nové státní surovinové politiky jsou implementovány principy evropské integrované strategie *Raw Materials Initiative*, na jejíž přípravě se ČR aktivně podílela. Surovinová politika je aktualizována rovněž ve vazbě na přijetí nové Státní energetické koncepce (2015), protože musí vytvořit reálné předpoklady a surovinové zázemí pro její naplnění. Materiál byl v únoru 2016 projednán vládou, poté prošel procedurou SEA a v polovině června 2017 byl schválen vládou. Od té doby probíhá implementace Surovinové politiky ČR podle harmonogramu stanoveného v usnesení vlády č. 441/2017 a podle harmonogramu stanoveného v její kapitole 5. Nástroje a úkoly pro realizaci surovinové politiky. Kromě toho reaguje na aktuální dění v oblasti nerostných surovin.

V prosinci 2017 začala aktualizace programů **zlepšování kvality ovzduší**. V současné době je dokončena imisní a emisní analýza. V dohledné době bude dokončena analýza příčin znečištění a následně návrhová část konkretizující opatření a časový harmonogram jejich provádění. V roce 2018 byla ukončena výzva na snižování emisí z průmyslových zdrojů, energetiky a zemědělství. Požadavek na dotace výrazně překročil dostupnou alokaci finančních prostředků, MŽP proto vyjednává další navýšení alokace na tento typ projektů. Projekty na snižování emisí z průmyslových zdrojů, energetiky a zemědělství by měly být podpořeny v tzv. uhelných regionech (Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský kraj), předpokládá se navýšení alokace o 1 miliardu Kč z OP PIK.

V současné době je rovněž připravována třetí výzva na výměnu kotlů v domácnostech, která by měla být vyhlášena na začátku příštího roku. V rámci Národního programu Životní prostředí je připravováno vyhlášení výzev na podporu zavádění nízkoe emisních zón, plánů udržitelné městské mobility, čištění

komunikací a podporu personálních kapacit obcí a krajů k implementaci programů zlepšování kvality ovzduší.

Legislativní podpora realizace opatření je zajištěna také prostřednictvím prováděcích nařízení Komise (EU). V listopadu 2018 se v Praze uskutečnil tzv. Clean Air Dialogue, jehož cílem bylo diskutovat se zástupci Evropské komise problémy a možná opatření pro zlepšení kvality ovzduší.

V rámci prioritní osy 2, specifického cíle 2.1: *Snížit emise z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek* byly dosud vyhlášeny 2 výzvy s celkovou alokací cca 6,4 mld. Kč. V rámci specifického cíle 2.2: *Snížit emise stacionárních zdrojů podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek* byly dosud vyhlášeny 2 výzvy s celkovou alokací 3 mld. Kč.

Na základě novely zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, si od 1. 10. 2018 může vlastník/provozovatel vozidla požádat o **přidělení registrační značky elektrického vozidla**, která je tvořena velkými písmeny „EL“ následovanou kombinací velkých písmen latinské abecedy a arabských číslic. O značku lze požádat v případě, že se jedná o silniční vozidlo používající jako palivo elektrickou energii nebo vodík výlučně nebo v kombinaci s jiným palivem, je-li hodnota emisí CO₂ v kombinovaném provozu nejvýše 50 g/km.

Dne 1. 10. 2018 nabyla účinnosti nová **vyhláška o technických kontrolách**, která snížila u vozidel vybavených filtrem pevných částic maximální povolenou kouřivost na hodnotu 0,25 m⁻¹. Téhož dne nabyla účinnost novela vyhlášky č. 82/2006 Sb., o technických silničních kontrolách, která umožní měření emisí přímo v silničním provozu.

V letošním roce probíhá na národní i evropské úrovni diskuse k budoucí podobě **Společné zemědělské politiky (SZP) po roce 2020**. První prezentace souvisejících návrhů proběhla ze strany Komise dne 4. a 5. června 2018 v rámci Zvláštního výboru pro zemědělství (SCA) a neformální Rady ministrů v Sofii, kde se v návaznosti na oficiální představení návrhů uskutečnila rovněž první politická diskuse. Ta pokračuje v rámci pracovních skupin, SCA a Rad ministrů pod patronací rakouského předsednictví. Otázkou budoucího směřování SZP se aktivně zabývá rovněž Evropský parlament ve vazbě na spolurozhodovací pravomoc.

SZP je jednou z hlavních prioritních oblastí ČR a měla by i nadále zůstat silnou společnou, avšak modernizovanou a zjednodušenou, politikou, která bude nadále schopná naplňovat své cíle a čelit novým výzvám. Klíčovými tématy pro vyjednávání je pro ČR zajištění dostatečných zdrojů financování, snaha o prosazení zastropování jako dobrovolného nástroje, dále pak zjednodušení v podobě odstranění povinnosti plánování výstupů a finančních ukazatelů na úrovni intervence na roční bázi. Ke zjednodušení je třeba přistoupit i v otázce podmíněnosti. Prioritou bude rovněž nastavení a schválení ze strany Komise takového kontrolního systému, který nebude předmětem pozdějších sankcí.

Současně probíhá implementace *Strategie resortu 2030* s cílem řešit stanovené priority, mezi něž patří například otázka půdy, sucha, eroze, používání pesticidů, dobrých životních podmínek zvířat nebo zvyšování kvality produkce a konkurenceschopnosti. V roce 2018 probíhá také implementace opatření *Programu rozvoje venkova (PRV)*. V dubnu proběhl příjem žádostí do projektových opatření PRV (Předávání znalostí a informační akce, Lesnická infrastruktura, Zahájení činnosti mladých zemědělců, Investice do nezemědělských činností, Podpora agroturistiky, Technické vybavení dřevozpracujících provozoven, Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě, Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů.

V říjnu pak proběhlo 7. kolo příjmu žádostí do projektových opatření PRV s předpokládanou alokací cca 3 mld. Kč v operacích Vzdělávací akce, Investice do zemědělských podniků, Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů, Technika a technologie pro lesní hospodářství, Sdílení zařízení a zdrojů, Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců

a místních trhů, Horizontální a vertikální spolupráce při udržitelném zajišťování biomasy pro výrobu energie, výrobu potravin a v průmyslových procesech. Společně s příjmem jednotné žádosti v rámci přímých plateb proběhl také příjem žádostí o dotaci na environmentální opatření PRV (Agroenvironmentálně-klimatická opatření, Ekologické zemědělství, Platby pro oblasti s přírodním znevýhodněním, Dobré životní podmínky zvířat a Lesnicko-environmentální platby).

V průběhu dubna a května 2018 dále proběhl příjem žádostí o **podporu přímých plateb** v celkové výši 23 mld. Kč, a to prostřednictvím jednotné žádosti o jednotnou platbu na plochu, tzv. greening, mladého zemědělce, dobrovolnou podporu vázanou na produkci citlivých komodit (ovoce, zelenina, brambory, cukrová řepa, chmel, bílkovinné plodiny, dojnice, telata masného typu, ovce a kozy) a také přechodnou vnitrostátní podporu.